

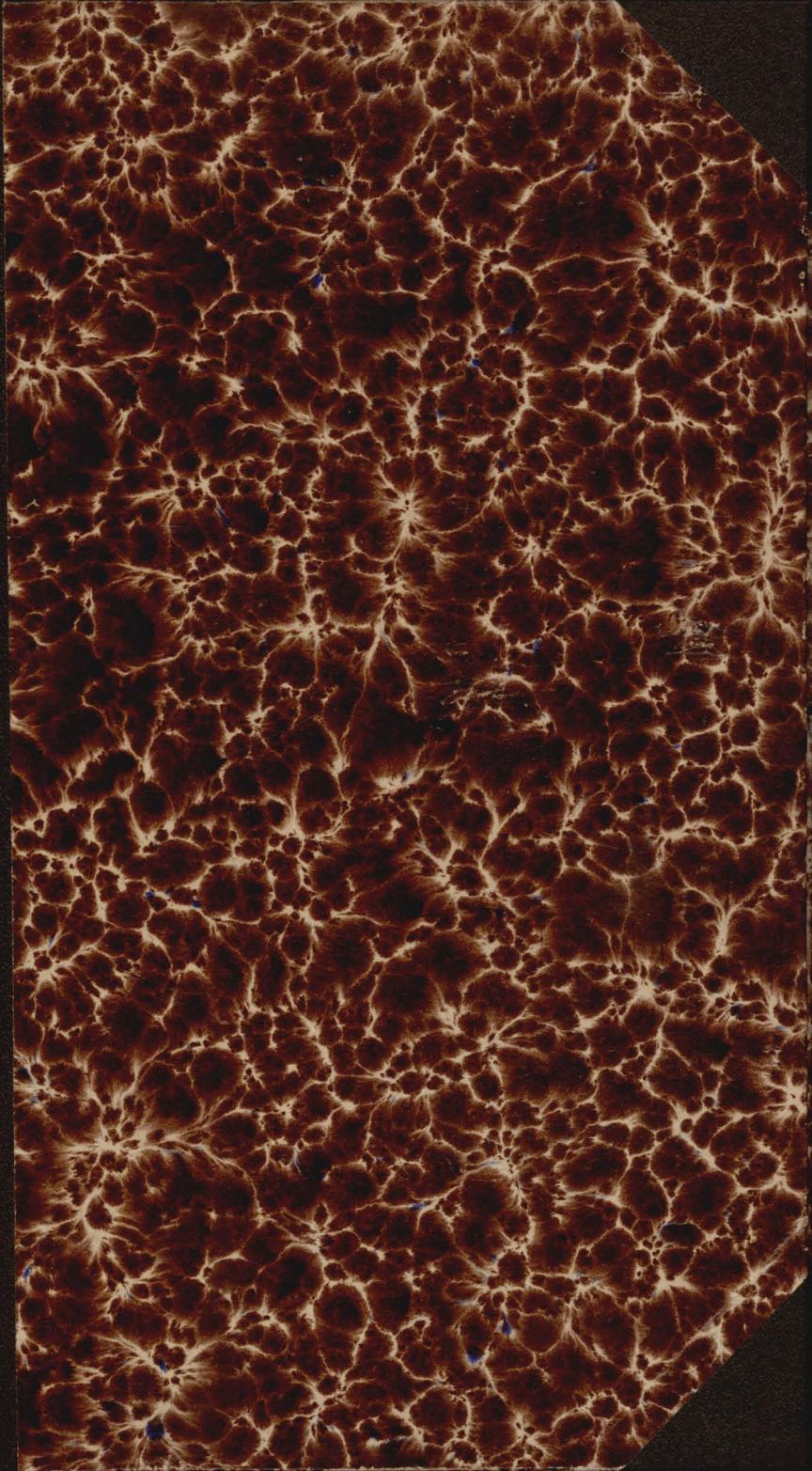
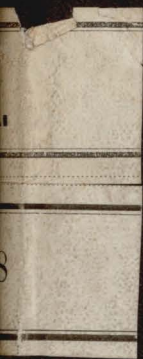
FAMILIAR

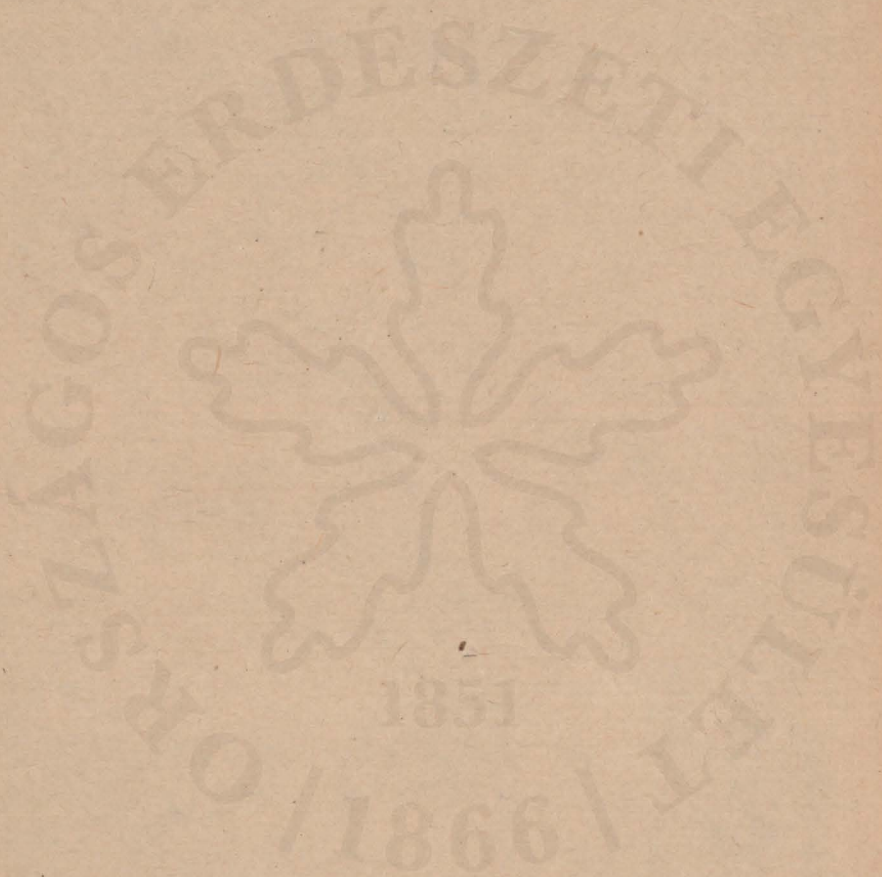
JOURNALS

FOR BOYS

AND GIRLS

BY

EXEMPLAR

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

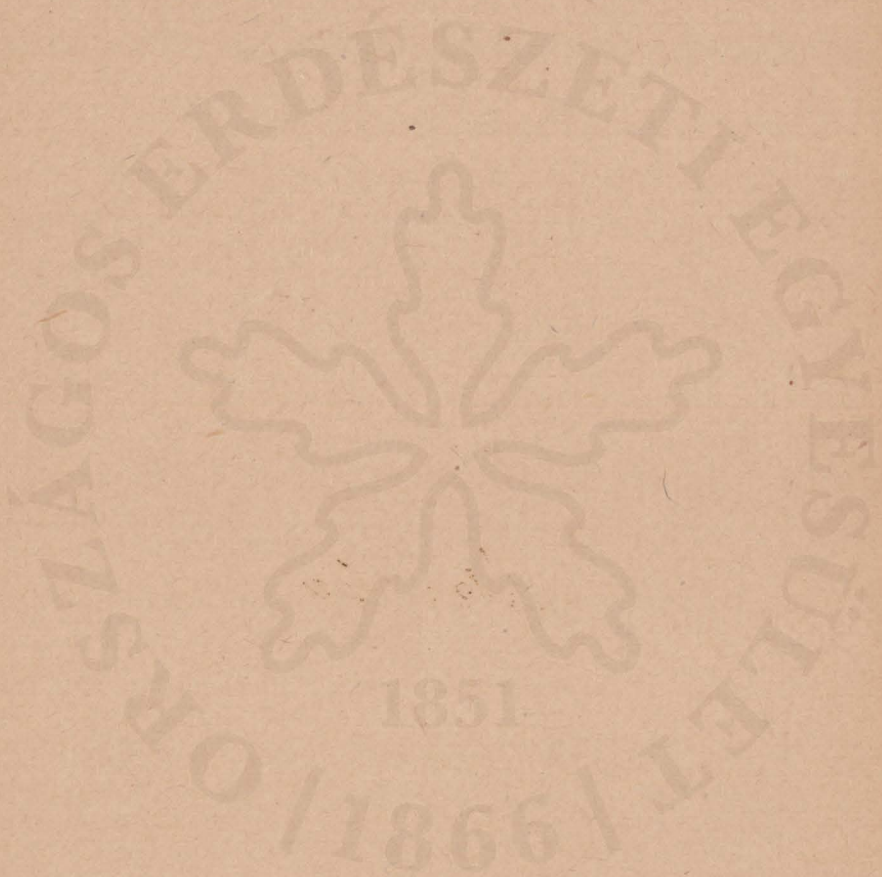
NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

NUMERUS

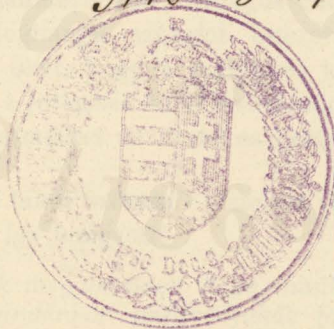
11/58

EMLÉKIRAT AZ ORSZÁGOS MÉRNÖKGYÜLÉSRŐL

1917. JUNIUS HÓ 29-ÉN

A SZERVEZŐ-BIZOTTSÁG MEGBIZÁSA ALAPJÁN
ÖSSZEÁLLITOTTÁK
AZ ORSZÁGOS MÉRNÖKGYÜLÉS FŐTITKÁRAI.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

3/2
11

OEE Könyvtár
ÁII.EII. 2018

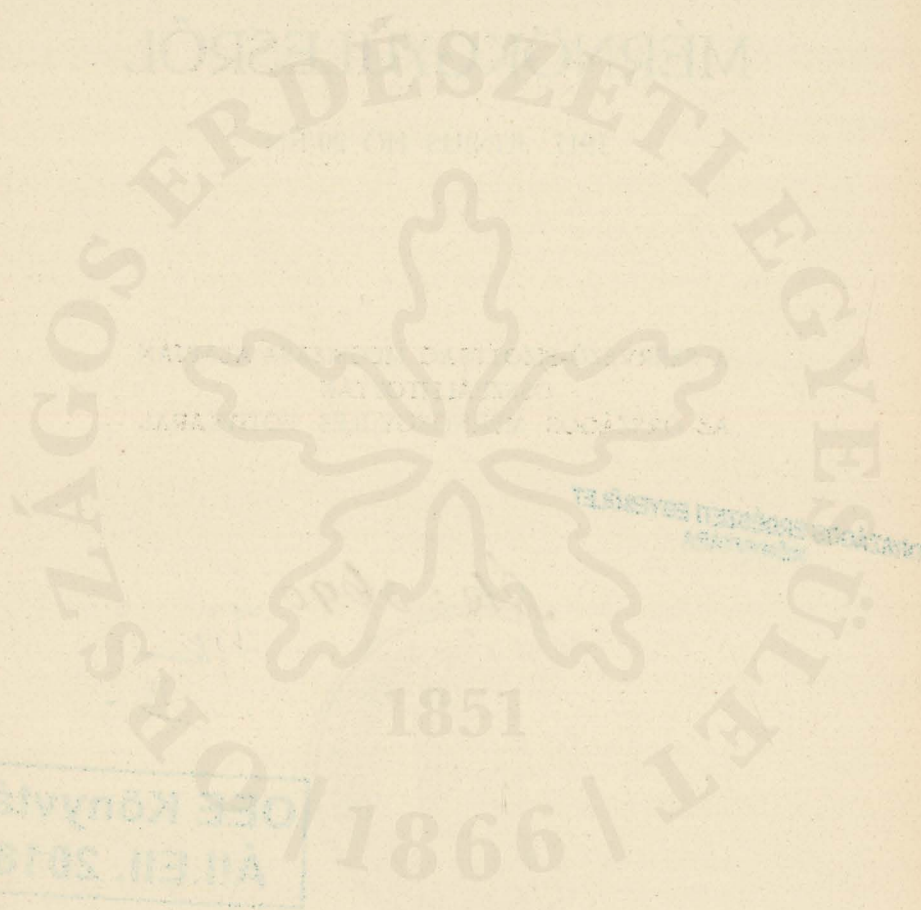
BUDAPEST

KORVIN TESTVÉREK KÖNYVNYOMDÁJA

EMLEKIRAT

AZ ORSZÁGOS

MÉRNÖKTANULMÁNYI

1851

Al. E. II. 3018
OEE Könyvtár

1866 | 1981

Az Országos Mérnökgyűlés előkészítése.

A tiroli mérnök kamara a háború második évében előterjesztéssel fordult a cs. és kir. közös hadügyminisztériumhoz, kérve, hogy a mérnökhadnagyi kinevezésekkel kapcsolatban előfordult visszásságokat honvédelmi érdekből, a mérnöki cím használatának rendezésével, szüntessék meg. Ez az előterjesztés a hadügyi kormányzatnál meghallgatásra talált s az lett az eredménye, hogy a hadügyminisztérium mindkét állam kormányának figyelmét felhívta a mérnöki cím rendezésére. Az osztrák kormány e figyelmeztetése alapján jelent meg az 1917. évi március hó 14-én kelt 130. számú törvényerejű császári rendelet, amely a „mérnök“ címnek használatát Ausztriára nézve szabályozza.

Az osztrák rendelet megjelenése a magyar mérnökség körében legott erős mozgalmat váltott ki s dr. Zielinski Szilárd volt az első, aki a Mérnök és Építészegylet, valamint Magánmérnökök Országos Szövetsége hivatalos lapjában, meglehangú szöveget intézett a kartársakhoz, arra buzdítva őket, hogy a cselekvés kínálkozó óráját el ne mulasszák s juttassák el félévszázados jogos igényükre vonatkozó kérelmeiket az illetékes helyekre.

Zielinski tanár szövege — melyet Ő Felsége szavaival vezetett be — így hangzott:

„Legyenek meggyőződve, hogy munkásságukban és törekvéseiben mindenkor pártfogójukat fogják Bennem találni. A világháború különösen fontos szerepkört biztosított a technikai tudománynak és munkának, és dicsősége főiskolájuknak, hogy sokoldalú képzést nyújtva nemcsak a békés idők áldásos feladatainak megoldására, hanem a nagy küzdelem napról-napra fokozott technikai követelményeinek kielégítésére is kiváló erőket állított a haza szolgálatába.“

Ő Felsége, Urunk és Királyunk, ezekkel az elismerő szavakkal méltatta a magyar mérnöki és építési kar jelentőségét

e hó 13-án a műegyetem hódolatát és üdvözlét tolmácsoló küldöttség tisztelgése alkalmával. De hogy nemcsak kegyes, megtisztelő és további hazafias-, fáradhatatlan munkásságra buzdítani alkalmas fejedelmi elismerő *szavakkal* nyilatkozik meg Ő Felsege a mérnöki karról, hanem, hogy a kar nemzetfenntartó munkásságának átérzéséből fakadó ez a meggyőződése törvényalkotó *cselekedeteiben* is érvényesül, azt legfényesebben bizonyítja az osztrák Reichsgesetzblatt 1917. évi március 28-iki számában közzétett törvényerejű rendelkezése.

A mérnöki karnak immár évtizedekre terjedő törekvése Németországban, Ausztriában és nálunk az, hogy társadalmat és világrendet üdvösen alakító, több mint évszázados zajtalan működésének elismeréséül, a kar disztinkcióival úzított visszaélések megszűnjenek.

Amint Ausztriában e jogos törekvésnek első hangjai a trón számolyáig jutottak, ott nemcsak meghallgatásban részesültek, hanem érvényre is emeltettek. Ezt igazolja az imént említett hivatalos lapban közhírré tett, az 1867. évi december 21-iki alaptörvény 14. §-ában az Uralkodóra ruházott hatalomnál fogva alkotott, 1917. évi március 14-én kelt 130. számú, törvényerejű *császári rendelet*, amely a *mérnök* címnek használatát Ausztriára vonatkozóan szabályozza.

A törvényerejű császári rendelet pontozataiból megállapítható, hogy az abban foglalt rendelkezésekkel a mérnökök társadalmi helyzetét gondozni hivatott testületek felterjesztéseiben feltárt, a mérnöki cím bitorlására előadott bajok mind orvosoltatnak.

Miután a mérnöki kamarák Ausztriában az ottani viszonyoknak megfelelő jogokkal már évek óta működnek, ennélfogva arra, hogy a mérnöki foglalkozások köre a címrendezéssel kapcsolatba hozassék, ott már szükség nem volt.

A mérnök cím jogos viselőinek *nyilvántartásáról* a császári rendelet nem intézkedik, már pedig ennek a hadügyi közös kormányzat részéről feltárt feltétlen szüksége volt az az utolsó impulzus, amely az előterjesztett javaslatok törvényerőre emelését eredményezte.

Ez a hiány azonban miniszteri rendelettel utólag pótolható, mert ilyennek kibocsájtására az illetékes minisztert a törvény felhatalmazza.

Ausztriában tehát a mérnökség a rendezetlenségből immár a teljesen rendezett viszonyok közé jutott, s most még csak a fejlesztést kell az élet nyújtotta tapasztalatokkal megokoltnan és körültekintően gondozniok.

A magyar mérnökök és építészek nevében kartársi örömmel méltán üdvözölte a Magyar Mérnök és Építész Egylet válaszmánya ebből az alkalomból a szomszédos állam mérnökeiket, de még méltóbb az az egyszerű és őszinte kifakadás,

amely végigzúg e hir hallatára az országon, ahol magyar mérnök- és építész, kontárokkal küzdve, cimbitorlókkal környékezve, joggal kiáltja : *Itt az óra ! Rajtunk a sor ! !*

A magyar mérnökségnek a magyarsággal veleszületett szabadság- és jogérzete már 1878-ban megnyilatkoztatta a kart, kérve a kormánytól a nemes munka elismerését és a szerzett jog törvényes védelmét, a *mérnök* cím szabályozását és a *mérnök-kamarák* létesítését. 1878 óta a mai napig eltelt negyven hosszú év alatt szakadatlan láncolata az erre irányuló munkásságnak jellemzi a magyar mérnöki és építész kar egyhangú, egyértelmű törekvését és óhaját. Kötetekre szaporodott az erre irányuló javaslatok és azok megokolásának irodalma. A legrészletesebb, lelkiismeretesebb és bátran kimondhatjuk, a legliberálisabb elvek vezérelték a kar minden tagját azokon a hónapokon át éjjelekbe is benyúló tárgyalásokon, amelyeknek kohóin keresztül jutott egy-egy újabb és újabb javaslat a nyilvánosság elé. Néha közigazgatásunk gondozóinak asztaláig. Sajnos, ott legtöbbször csak az asztal fiókjáig, s nem tovább.

Mindez nem csüggesztette az ország legelőkelőbb technikai testületeit még a mai napig sem, bár a világháború kitörésének első napja juttatta, az akkor éppen elkészült opportunus javaslatunknak miniszteri ellenjegyzése előtt, annak első lapjára az „*ad acta*“ — *requiescat in pace* jelentőségű rövidke szavait.

A világháborúnak közfelfogásokat tisztító hatása azonban csakhamar megnyilatkozott a mi ügyünkben is.

A mérnöki kar jelentősége e gigászi küzdelemben első helyre került. Ekkor kellett tapasztalnia a hadvezetőségnek azt a mérhetetlen veszélyt, amelyet a mérnök és építész címmel való visszaélés, a haza védőképességének kockáztatásával magában rejt. Annál a bizalomnál fogva, amelyet a hadvezetőségben a hivatottak munkái ébresztettek, bízott ez a címmel járó képzettségben. Automatikusan és jóhiszeműen ugyane bizalomban részesítette azokat is, akik e címet csupán bitorolták. Ebből az átruházott bizalomból eredő sok keserű, nem ritkán végzetes károk és csalódások készítették a hadügyminisztert az 1915. november hó 8-án kelt, a magyar és az osztrák kormányokhoz intézett 14.762/Abt. 5. számú határozatára, amelynek hatása alatt nálunk és Ausztriában egyidejűen indult meg az ügy újbóli felvétele. Mi előbb készültünk el kerekded és tökéletes javaslatunkkal, mint ők a csonkával, s ők mégis előbb értek célhoz.

Ennek oka az a csodás ellentét, hogy míg fizikai küzdelmekben, a világháború harcterein, a kézi tusák közepette, még a legnagyobb véráldozatok árán is, a diadal elé csak az első sorban szeretünk, akarunk és tudunk jutni, addig

kulturális haladásunkban irtózunk az első sortól, a vezetéstől, holott istenadta képességeink erre gyakran predesztinálnának.

Kulturális haladásunkat fékezi a minden térre beférkőzött jogi gondolkozásnak és felfogásnak tanakodásra hajlandó uralma, amely nálunk bölesnek látszó betűbúvárkodását kényelemben és uralomban űzve, ólomsaruval követi a világnak a földön, vízben és levegőben egyaránt előrerohanó fejlődését és szédítőnek látja annak a határtalanul táguló látókörnök a bővülését, amelyet az impozáns irammal kibontakozó technika mérnökei biztos szemmel és kézzel tágítanak.

Csak ennek tulajdonítható, hogy nálunk e kérdés olyan alakban való liberális megoldása, mint aminőben ezt karunk a magyar kormányzat elé már ismételten terjesztette, azon túl, például a törvényhozásig, még eddig soha nem kerülhetett.

Mérnöki és építészeti karunk felfogása liberális mindkét főkérdésben, a címrendezés és foglalkozáskör biztosításának dolgában egyaránt.

A mérnöki és építészeti cím viselésének jogosultságát, vitatását évtizedeken át tűrjük, sőt magunk is sikra szálltunk a legliberálisabb megoldásért, holott e címek viselésének joga nálunk 1898. szeptember 12-e óta elvitathatatlanul rendezve van.

Nálunk törvényesen rendezett mindaz a cím és mindannak a címnek a viselési joga, melyet felségjogánál fogva Ő Felsége, Apostoli királyunk adományoz, vagy amelynek adományozását, szintén felségjogával élve, valamely szervezetre, vagy intézetre átruházza.

Műegyetemünk szigorlati szabályzatát Ő Császári és Apostoli királyi Felsége 1882. évi június hó 12-én kelt legfelsőbb elhatározásával megerősítette.

E legfelsőbb elhatározás közzétételét, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter 1882. június hó 17-én 18684. számú rendeletével elrendelte.

E törvényerejű rendelet ruházza fel a műegyetem rektorát és dékánjait, a sikeres szigorlatok után, a következők kijelentésére: „Ránk ruházott hatalomnál fogva, ezennel mérnöknek (építésznek) elismerjük és valljuk. — Minek hitelességül ezt az oklevelet kiszolgáltattuk.“

Világos és egyetlen kétségbevonó szót sem tűr meg az, hogy a mérnök és építész cím jogosulatlan használata nálunk, a jogtalan címek használatának megtorlását szabályozó törvények tilalma alatt áll, amely nemcsak magára a címre, hanem a megtévesztésre irányuló hasonló címek jogtalan viselésére is kiterjed.

Eme világos és egyértelmű törvényes rendelkezés birtokában és tudatában javasolta a magyar mérnöki és épít-

tészeti kar ama méltányos esetek figyelembevételét, amelyek e tisztán kidomborodó élő jogok mellett még e cím viselését megokolttá tehetik.

Eme liberális gondolkozásból eredő hosszú tárgyalások tartama alatt gyengült el látszólag e törvény ereje. Emé hosszú tárgyalások tartama alatt, e törvény kristálytisztá intézkedését zavarta meg e törvény hivatott öre, a műegyetem tanácsa, a feljelentések alkalmából kikért véleményeivel, még a legújabbban is. A jogtudás önhittségének megnyilatkozása még ott is képes a törvényes jogok tisztánlátását elhomályosítani. De sem ideig-óráig tartó megtűrésből, sem a liberális felfogásra valló hajlandóságából, sem az illetékesek tévedéséből jogforrás nem eredhet.

Mindezekkel csak azt kívántuk megvilágítani, hogy a címrendezés kérdése Ausztriában egészen más alapokból indult ki, mint minálunk. Ott teljesen novummal szemben állott a törvényhozás, míg nálunk a meglevő szigorból kíván a kar méltányos engedményekkel az életszabta viszonyokhoz közeledni és simulni.

A mérnökök és építészek foglalkozási körének szabályozásával, a törvényes rendezés második főkérdésével, a viszony fordítottan áll. Ugyanis: amíg Ausztriában ez, az ott fejlődött viszonyoknak megfelelően már évek óta szabályozva van, még pedig kamararendszerrel, addig minálunk e téren még a teljes szabadosság féktelenkedik. Ennek korlátozását javaslatunk csak a közérdekekkel megokolt mértékig körvonallazza azzal a rugékonysággal, hogy ez miniszteri rendelettel a köz igényeinek megfelelően bármikor szűkíthető, vagy tagítható legyen.

A mérnöki és építészeti kar erkölcsi súlyának és megbízhatóságának zálogát képezné ama fegyelmi jog, amellyel a kar összesége a kamara révén örködnék egyeseknek a technikai munkák körüli lelkiismeretes sáfárkodása fölött.

Azt a *nyilvánartartást* pedig, amit a hadügyi kormányzat a rendezéssel egyidejűen feltétlenül kielégítendő követelménynek jelzett, s amiről az osztrák rendezés még csak meg sem emlékezik, a kamara végezné, a köz megterhelése nélkül.

A mérnökök és építészek rendtartására vonatkozó javaslatunkban érvényre emelt eme vezérlő elveket azért ismertettük e helyen, hogy beigazoljuk a nyilvánosság előtt azt, hogy nem annak tartalma, hanem a mi törvényalkotásunk útjának hossza és göröngyös volta az oka annak, hogy még e tisztán kikristályosodott elvek alapján, részleteiben is teljesen kidolgozott javaslat, a mi parlamentáris alkotmányunk funkcionálása közben sem fejlődhetett még a törvény tervezetéig sem azzal a lendülettel, mint Ausztriában, ahol ez az ottani törvényhozó testület működésének teljes szünetelése alatt is törvényerőre emelkedett.

Soraink lezárása előtt nem mulaszthatjuk el a szóban levő osztrák rendelet egy-egy helyes és a mi javaslatunktól eltérő intézkedését kiemelni, mert tekintettel a társországok sűrű gazdasági érintkezésére, nagyon megszívlelendő, ezek egységes alapra való helyezése.

Ilyen elsősorban az, hogy az ő törvényük egységes címet véd, a „mérnök“ címet, amely műegyetemi-, vagy ezzel egyenlő értékűnek elismert képzettség bírását juttatja kifejezésre. Ez amellett, hogy lényegesen szervezettebbé teszi a rendezést, még azt az igazságot is kidomborítja, hogy *mérnököt* műegyetem nevelhet, de *művészt* csak Isten kegyelme terem.

Másodsorban az a szabatos intézkedés, hogy ott, az immár védett mérnök címet, sem hatóságok, sem társulatok, sem egyesek, vagy ezek vállalatai, hivatalos állás, vagy alkalmazás, megjelölésére nem használhatják és a meglévők e törvény életbeléptetésével mind megszüntetendők.

Harmadszor a büntető határozatok szigora az osztrák törvényben, 400—4000 koronáig terjedhető pénz- és hat hónapig terjedhető szabadságvesztéssel sújtja e cím bitorlóit, vagy az e törvény rendelkezései ellen vétőket.

E törvénynek egyéb intézkedései az osztrák speciális viszonyok rendezésének szükségleteihez alkalmazkodnak.

Feltártuk az előzőkben a magyar mérnökök és építészek méltó társadalmi elhelyezkedésükre irányuló, négy évtizeden át folytatott készséges és lelkiismeretes munkával kísért, liberális törekvésének lényegét. Az előadottakból kiérezhető, hogy osztrák kollégáink kevesebb munkával, kevesebb szabatossággal több megértésre találtak már a múltban is, mint mi. Részleges eredményeikkel ma már a teljes siker birtokában vannak, amihez Ő Felsége megértő kegyességének legújabb megnyilatkozása juttatta a zárókövet.

Olvasva az előljáróban idézett elismerő és a mérnöki tevékenység nemzetfenntartó nagy jelentőségének átérzéséből eredő kegyes szavait Apostoli Királyunknak, bizalommal tekinthetünk a közel jövő elé, mert ezen régen táplált reményünk megvalósítását immár meghozhatja. Ő Felségének uralkodói bölcsessége — mely eddig is már bőségesen megnyilatkozott — az elhangoztatott elismerő szavak után, amelyek országszerte örömteli visszhangot keltenek minden magyar mérnök és építész szívében, úgy érezzük, hogy szívesen nyújtaná ugyanazokat a kiváltságokat nekünk is, amelyekben osztrák kollégáinkat spontán elhatározásával már részesítette.

De ehhez kell, hogy immár negyvenéves munkásságunk foglalatja, a *Mérnökök és építészek rendtartása*-ra vonatkozó teljesen kész és a kormány előtt fekvő törvényjavaslatunk mielőbb Ő Felsége szentesítő elhatározása elé terjesztessék.

Ezért kiáltjuk elétek magyar mérnökök és építészek, azt

hogy ébredjete! Ébredjete, mert itt a cselekvés órája. Tegye meg mindenki a kar iránti kötelességét. Mérnök és építész testületek és egyesek egyaránt. Hazánk területéről mindenünnen, juttassátok a kormány elé e majdnem félévszázados jogos igényeitek elődázhatatlan megvalósítására irányuló kérelmeiteket.

A világháború némitotta el az összes parciális törekvések hangját, de éppen a világháború az, amely e parciálisnak ítélt törekvésünk országos érdekű fontosságát felderítette. A hadügyi kormányzatnak ez a felismerése ad jogot arra és teszi kötelességünké azt, hogy felemeljük hangunkat ügyünk előbbrevitelére már most, még a világháború lezajlása előtt.

*

Alig hangzott el Zielinski szózata, a magyar mérnöki kar szervezeteiben legott megindult a munka. A Magánmérnökök Országos Szövetsége április hó 26-án tartott választmányi ülésén, a Mérnök és Építészegylet pedig április 27-iki nagyválasztmányában már kimondta, hogy a mérnökök és építészek rendtartásának törvényes szabályozása érdekében országos mozgalom megindítását tartják szükségesnek. A teendők intézésére így alakult meg a szervező-bizottság, melynek elnökéül *Kajlinger Mihályt*, a Magyar Mérnök és Építészegylet elnökét, tagjaiul pedig a Mérnök és Építészegylet részéről dr. *Hülll Dezsőt*, *Jász Dezsőt*, *Kovách Sebestény Aladárt*, *Zelovich Kornélt*, dr. *Zielinski Szilárdot*, dr. *Kürschák Józsefet*, *Méhes Zoltánt*, dr. *Szabó Gusztávot*, a Magánmérnökök Országos Szövetsége részéről pedig *Glasner Antalt*, *Kubik Gyulát*, *Schiffer Miksát*, *Fóris Vilmost*, *Gerster Bélát*, *Mandel Gyulát*, *Tószeghy Imrét* és *Goda Gézát*, jegyzővé pedig *Gombos Mihályt* választotta meg. A szervező-bizottság a Rendező-Bizottság elnökéül *Kubik Gyulát*, az ülés főtitkárául pedig dr. *Szabó Gusztávot* és *Goda Gézát* választotta.

Az így megalakult szervezőbizottság, mindenekelőtt azt az elvi határozatot hozta, hogy a mérnöki és építészeti kamara életbeléptetése, illetve a mérnöki és építészeti rendtartás törvényes szabályozása érdekében Országos Mérnökgyűlést rendez az összes mérnöki testületek és egyesületek bevonásával olyképen, hogy

ez a gyűlés ezeknek az egyesületeknek és testületeknek együttes manifesztáló ülése lesz. Ez alapon a következő testületeket és egyesületeket szólította föl csatlakozásra a szervező-bizottság: a kir. József-műegyetem tanácsát, a Selmecbányai Bányászati és Erdészeti Főiskola tanácsát, a Városi Mérnökök Országos Szövetségét, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet, az Országos Erdészeti Egyesületet, a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületét, a Magyar Építőművészek Szövetségét, az Aradi Mérnök és Építészegyletet, az Északmagyarországi Mérnök és Építészegyletet, és a Hites Magyar Szabadalmi Ügyvivők Testületét. A két kezdeményező Egyesülettel, a Magyar Mérnök és Építészegylet és annak vidéki osztályaival, valamint a Magánmérnökök Országos Szövetségével teljes azoknak a mérnöki és építészeti képviselőnek sora, amelyek az Országos Mérnökgyűlés szervezésében és rendezésében résztvettek. Miután a csatlakozásra fölhívott testületek lelkes készséggel csatlakoztak a mozgalomhoz, a szervező-bizottság fölterjesztéssel fordult az ország első mérnök doktorához *József* főherceghez, hogy a mérnökgyűlés védnökének megnyerje. Ez a fölterjesztés így hangzik:

Fenséges Urunk!

A magyar mérnökök országos testületei nevében — azok megbízásából — hódolatteljes tisztelettel bátorkodunk az alábbiakban tolmácsolt közérdekű kérelmünkkel Fenséged elé járulni.

Fennkölt gondolkozású, fényes emlékü dicsőült Nagyatya, József királyi herceg, országunk volt nádora alapította az Ő nagy nevét viselő műegyetemünket, amivel megvetette alapját annak a munkás, hazafias önzetlenséggel az ország javán dolgozó társadalmi osztálynak, amelyet a magyar mérnökök ma már alkotnak.

Ennek az országos jelentőségű alapításnak természetes folyományaként jelentkezett már 1878-ban, tehát már mintegy negyven évvel ezelőtt, a kibontakozó egységes magyar mérnöki kar amaz igénye, hogy neki társadalmunkban való elhelyezkedése, iskolázott és beigazolt képzettségének megfelelően, törvényes alapon biztosíttassék.

Kérte, hogy hasonlóan a szintén egyetemi képzettségű ügyvédekéhez, törvénnyel szabályozott autonóm alapon, még pedig mérnöki kamarák útján legyen a mérnöki kar testü-

letének helyes kialakulása is ápolható és erkölcsi tőkéje megszilárdítható.

Az ez irányú törekvésünk eredménytelensége miatt meg-megújult az idők folyamán az erre irányuló mozgalom, amely 1896-ban országos mérnökkongresszuson jutott nyomatékosan kifejezésre.

E kongresszus bizta meg a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletet azzal, hogy kamararendszer alapján, a mérnökök rendtartására vonatkozó törvénytervezetet készítsen. E munkával a megbízott egylet 1900-ban elkészült, rendkívüli közgyűlése egyhangúlag elfogadta és a kormányhatóság elé terjesztette.

Bár e munkával nagyon megkönnyítette a törvényhozás feladatát, megkönnyítette az egyes reszortminiszterek véleményének kialakítását és az érdekelt idegen testületek megnyilatkozását, mindennek ellenére a törvényhozás elé e javaslat még sem került.

Ily állapotban találta ezt az ügyet a koalíciós kormány. Ekkor azt reméltük, hogy Kossuth Ferencnél, mint mérnök-nél ügyünk megértésre talál. Ugyan a legjobb szándéktól vezéreltetve, e kormányzat alatt ügyünk mégis mellékvágányra terelődött, mert autonómia helyett e rendezést más, drága, mintegy évi 600.000 korona költséget okozó állami szervezettel gondolta megoldhatónak. A rendezésnek ezt a formáját, bár ellenkezett szabadságunk érzetével és azzal, hogy a köznek terhére lenni nem akarunk, mégis kidolgoztuk.

E kész törvényjavaslat további tárgyalásától, a beállott háborús állapotra való tekintettel, elálltunk, mert nem tartottuk hazafias dolognak az ország e súlyos megpróbáltatása alatt e bármily fontos, de mégis parciálisnak ítélni a törvényhozást terhelni.

A mérnökök és építészek rendtartása, azaz: a mérnöki kamara érdekében most sem indítottunk volna még mozgalmat, ha ez nem maga a háborús állapot teremtette helyzetből, mint a tisztuló felfogások egyik megnyilatkozása, önként nem támadt volna fel.

A technikai képzettségben rejlő készséget, az igazi mérnökök tudományosságában rejlő erőt éppen e háborús állapot domborította ki s a mérnökök tevékenységének nemzetfenntartó fontosságát annyira előtérbe helyezte, hogy a hadügyi kormányzat a mérnökhadnagyi intézmény szervezésével e képesség intenzív kihasználását vélte biztosíthatónak.

De éppen a hadügyi kormányzat tapasztalta csakhamar a mérnök címmel és a mérnöki foglalkozással a társadalomban úzött sajnálatos visszaélések következményeit, mert e kar rendezve nem lévén, hivatlanok és képzetlenek szabadon úzhették e fontos foglalkozásokat s így a hadügyi kormány-

zatot is tévedésbe ejtve, nagyon sok hivatlan került a mérnökhadnagyi intézmény folytán az élet-halálharcban oly szerephez, amelynek megfelelni képtelen volt.

Hogy ennek milyen súlyos következményeit kellett a hadügyi kormányzatnak hamar éreznie, misem igazolhatja inkább, mint az a közös hadügyminiszteri intézkedés, amely már 1915-ben felkérte Ausztriának és Magyarországnak miniszterelnökeit arra, hogy e téren rendet teremtsenek, még pedig minél sürgősebben.

Ennek a megkeresésnek a kapcsán láttak hozzá az osztrák mérnökök törvénytervezetük kidolgozásához és nem egy kérdésben fordultak hozzánk, mert tudták, hogy nálunk már erről tisztultabb fogalmak vannak. Ennek a megkeresésnek a kapcsán indítottuk meg mi magyar mérnökök is — immár felszólításra — a most megújított mozgalmunkat. Kamarai autonomia alapul vételével dolgoztuk ki az idemellékelt törvénytervezetet és már ez év január havában terjesztettük kormányhatóságunk elé.

S míg Ausztriában, ahol később indultak, előbb érkeztek célhoz, amint azt a Reichgesetzblatt 1917. évi március hó 28-i száma igazolja, amely Ő Felségének Apostoli királyunknak, mint Ausztria Császárijának törvényerejű rendeletét közli, addig a mi ügyünk még a miniszteri tanácsig sem emelkedett.

Németországban az ily irányú megnyilatkozás először határozott alakban e háború tartama alatt történt s a rendelkezésre vonatkozó törvényjavaslat máris a Reichstag előtt fekszik.

Ama meggyőződésünktől áthatva, hogy Ő Felsege, Urunk és Királyunk nem zárkoznék el a magyar mérnök-alattvalóit is ugyanazokkal a kiváltságokkal felruházni, mint aminőkben az uralkodása alá tartozó társország mérnökeit már részesítette, fel akarjuk emelni szavunkat úgy, hogy azok szintén a Trón számolyáig jussanak.

Ennek a közérdekű törekvésünknek ünnepélyes manifestálására hívnak össze a magyarországi mérnökegyesületeink egy együttes országos mérnökülést és ezeknek az egyesületeknek erkölcsi garanciájára támaszkodva, bátorodunk Fenséges Urunk elé ama hódolatteljes kérelmünkkel járulni, kegyeskedjék ennek a közérdekű, hazánk közgazdasági felvirágoztatását célzó, immár alapvető megnyilatkozásunknak védnökségét elvállalni.

Fenségedre, — Dr. József Főhercegre irányul minden magyar mérnök esdő tekintete, — Fenségedre, aki eddig is minden kínálkozó alkalommal készségesen adta e kar iránti rokonérzésének tanujelét, — Fenségedre, aki a mi kultúr-történetünknek kimagasló alakja, a mai mérnökgeneráció büszkesége, mert első tiszteletbeli mérnökdoktora e Hazának.

— kérve Őt társadalmi érvényesülésünk érdekében a felajánlott védnökség elfogadására és igaz, jogos igényünknek a Trón előtti tolmácsolására.

Tisztelettel bátorkodunk még megemlíteni azt, hogy Fenségednek védnöksége alatt, lehetőleg folyó évi június hóban megtartandó országos mérnökökölésünknek tiszteletbeli elnökségeit a kir. József-Műegyetem ezidei rektora és dr. Tolnay Lajos v. b. t. t. Ő Excellenciája vállalták. Az ülés lefolyását pedig a mérnökegyesületek ezidei elnökei vezetik.

Végül felemlítjük, hogy a magyar mérnökökhöz intézett szövegünk szövegét tiszteletteljesen szintén idecsatolni bátorkodtunk.

Kérelmünk meghallgatásáért esedezve, várjuk Fenségednek kegyes elhatározását.

A szervező-bizottságnak e fölterjesztésére dr. József főherceg május hó 16-án a következő táviratban válaszolt:

Örömmel értesítem Ő Császári és Apostoli Királyi Felsege azon legfelsőbb elhatározásáról, hogy ő maga vállalja az együttes országos mérnökögyűlés védnökségét. Öszinte üdvözzel

Dr. József főherceg.

A szervező-bizottság a királyi kegy e spontán megnyilatkozásától meghatottan és hálás szívvel vette tudomásul felséges Urunknak és királyunknak e kitüntető elhatározását és mindenekelőtt József főherceghez intézett köszönő iratot, kérve Ő Fenségét, hogy a magyar mérnökök háláját juttassa el a királyi trón zsámolyához. Ez a válaszirat így szól:

Fenséges Urunk!

Fenségednek legkegyelmesebben hozzánk juttatott, a magyar mérnökök összességére történelmi nevezetességű klasszikus szavaiért, az azokból kisugárzó atyai ápoló szeretet jóságos melegségeért, az azokkal feltárt áldásos jövő hatalmas perspektívájáért ma, méltó szavakkal nem, hanem csak az ország közgazdaságát magával ragadó hazafias, lankadatlan, örökös és állandó munkásságunkkal róhatjuk le köszönetünket és hálánkat, immáron a szebb jövőben, amelynek vezérlő és lelkesítő szimboluma minden magyar mérnök

előtt Fenséged magasztos alakja fennkölt, nemes és nagy elhatározásoktól gazdag gondolkozása marad mindenha.

Szívünk elszorult ama lélekemelő örömtől, amely mindannyiunkat eltöltött akkor, amikor Császári és Apostoli Királyunk Ő Felsege egyedülálló spontán legmagasabb elhatározásának híre hozzánk eljutott, hogy az együttes országos mérnökülés védnökségét legfelsőbb személyében Maga vállalni és ezzel magyar mérnökálattvalóit a királyi fény hatalmas sugarával kitüntetni kegyeskedik.

Áthatva a Trón és a Haza iránti honfiúi hűségünktől, kérjük Fenségedet, kegyeskedjék a magyar mérnökök hódolatteljes hálás köszönetét a királyi Trón zsámolya elé juttatni.

Az Ő Felségéhez intézett hódoló fölirat így szól:

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Felséges Urunk és Királyunk!

Magyarország mérnökeinek megbízásából, mint azok küldöttei járulunk alattvalói hódolattal Fenséged színe elé, azzal a lelkes feladattal, hogy méltóan tolmácsoljuk hű magyar mérnök híveinek a Trón iránti ragaszkodását, hálátelt szívünkéből fakadó, azt a rajongó szeretetet, amelyet bölcs uralkodásának minden ténye ébresztett és napról-napra fokozott.

Felségednek az a bölcs közvetlensége, amellyel fenkölt uralkodása kezdő pillanatától a Haza minden fontos ügyét személyesen irányítja, máris hangossá varázsolta ország-szerte azt a mélyen érzett boldogító tudatot, azt az eddig magunk között ápolt rendíthetetlen bizalmat, amelyet uralkodó iránt csak a királyi palást alatt dobogó atyai szív melege sugalmazhat.

Lelket emelő és áradó örömtől hangos a magyar mérnökség is, amióta Felséges Urunk legmagasabb elhatározásának híre megjött, hogy apostoli Királyunk a magyar mérnökök országos ülését, — a védnökség révén, — a Korona fényére méltatni, és ezzel a magyar mérnökséget történelmileg nevezetes kimagasló kitüntetésben a legkegyelmesebben részesíteni méltóztatott.

E szívet dobbantó örömhírrrel Ő császári és kir. Fensége Dr. József főherceg kegyeskedett klasszikus szavak kíséretében minket értesíteni.

Ő előtte tártuk fel részletesen és megokoltan a magyar mérnöki karnak immár negyven év óta hangoztatott, az ország közgazdaságának imminens érdekében álló, a mérnökség törvényes alapon való konszolidálására irányuló törekvé-

sünket, amellyel lehetővé válnék a kar erkölcsi garanciájának védelme alatt az, hogy Hazánk gazdasági felvirágoztatása mellett, a technikai képzettségben és az igazi mérnökök tudományosságában rejlő nemzetfenntartó erőt, teljesen és tisztán érvényesíthessük, — mint a Trón erős és megbízható támaszai, — a Haza védőképességének fokozására.

Öt kértük e régi, igaz és jogos igényünknek a Trón előtti kegyes tolmácsolására, amire felbátorítottak Felsőes Urunknak a mérnökségről a Trón magaslatán eddig már elhangoztatott elismerő megnyilatkozásai, amelyeket ismerve, rendíthetetlenül hittük, hogy Urunk és Királyunknál igaz ügyünk meghallgatásra és megértésre talál.

A visszhang, amelyre Felsőesed hű magyar mérnök-alattvalóit méltatni kegyeskedett, őket örök hálára és örök lekötelezettségre bilincselte a Trón iránt, amelynek zsámolya elé helyezük a magyar mérnökök képviselőjében, a magyar mérnökegyesületek megbízásából, hűségese magyar mérnök-alattvalóinak hódolatával kísért, egyszerű szavakba foglalt köszönetét.

Hódolattal esedezünk Felsőesed színe előtt, hogy e köszönetet legkegyelmesebben elfogadni méltóztassék.

Budapest, 1917. május hó 24.

Az Országos Mérnökegyesülés szervező bizottsága nevében: *Kajlinger Mihály, dr. Zielinski Szilárd, Glasner Antal, Kovách Sebestény Aladár.*

Ő Felsőesé kevéssel utóbb arról értesítette a bizottságot, hogy az Országos Gyűlésen Ő császári és királyi Felsőesé Miksa főherceg úr fogja képviselni s hogy a gyűlés idejének megállapítását a bizottságra bízza. A szervező-bizottság ez engedély alapján, a gyűlés idejét 1917. évi június hó 29-ének délelőtt tizenkét órájára tűzte ki s miután a Műegyetem tanácsa a legnagyobb készséggel fogadta azt a gondolatot, hogy a magyar mérnöki és építési kar történetének e nagy fordulópontján, abban a hajlékban gyülekezzék, amelyből a mérnöki tudományokat az életbe magával vitte, az ülés színhelyéül a kir. József műegyetem auláját jelölte meg.

A szervező-bizottságnak, mint az Országos Mérnökgyűlés előkészítő szervének tárgyalásai folyamán egyhangú megállapítást nyert az a cél, hogy a gyűlés egyedül a kamara eszméjének megvalósítása mellett manifesztál-

jon, vagyis konkrét javaslat előterjesztése nélkül csupán elvi állást foglaljon, nem érintvén a testületeknek azt a jogát, hogy a majdan megismerendő tervezet irányában véleményüket szabadon nyilváníthassák. A bizottság ez elvi alapon állva megszövegezte az előterjesztendő határozati javaslatot s azt előzetes megvitatás és a hozzájárulásnak bejelentése végett megküldötte a rendezésben résztvevő összes testületeknek. Már napokkal a gyűlés előtt örömmel konstatálhatta a szervező-bizottság a testületek egyetértő állásfoglalását abból, hogy lelkes hangú írásbeli nyilatkozatokkal járultak hozzá az előterjesztésekhez és kiküldötteiket ennek kijelentésére utasították.

E határozatok meghozatalával egyidőben, a szervező-bizottság fölhívással fordult a mérnök- és építésztársadalomhoz s az Országos Gyűlést rendező testületek kebelébe tartozó összes tagoknak a következő szöveget küldte szét:

Tisztelt Kartárs Úr!

A kartársi tisztelettel alúlírott szervező- és rendező-bizottság a mérnöki és építészeti rendtartás, azaz a mérnöki kamara megalósítása érdekében, június hó folyamán Országos Mérnökgyűlés megtartását határozta el.

A szervező-bizottság megfontolta, vajjon a nemzeti védelemnek szentelendő minden percünkben igénybe vehetünk-e akár csak egyetlen pillanatot is kari érdekeink számára. Nem vállalkoztunk volna erre a lépésre, ha az ügy, amelyért most a magyar mérnökség egyetemét sorompóba szólítjuk, csupán kari érdeket szolgálna. Ámde éppen a háború tanulságai során tűnt ki, hogy a mérnöki rendtartás szabályozása a nemzeti védelem szempontjából is milyen halaszthatatlan kötelesség. Így a mérnöki karnak hosszú évtizedeken át hangoztatott követelése ma már közérdekű üggyé vált még azok előtt is, akik eddig a kamara fölállítására irányuló törekvéseinket pusztán karunk érdekének tartották.

A mérnöki rendtartásnak szabályozására irányuló törekvés már az 1896-iki első mérnök-kongresszuson jutott nyomatékos kifejezésre. A kérdés szabályozását célzó törvénytervezet négy évvel később el is készült s a kormány elé terjesztetett, de az országgyűlésig nem jutott el.

Kossuth Ferenc minisztersége idején, ügyeink rendezését más irányban, a „Műszaki Tanács“ fölállításával kísérelték meg, de az erre vonatkozó törvénytervezet további tár-

gyalásától a háború kitörése miatt el kellett tekinteni, amit annál szívesebben látunk, mert ez a szervezet egyrészt autonómiára való törekvésünkkel ellenkezett, másrészt nagy költségekkel terhelte volna meg az államot.

Most azonban a háború váratlan lökést s azt az aktualitást adta meg ügyünknek, amelynek jogán elérkezettnek látjuk az időt, hogy a közérdekért és a magunk, főleg pedig a harctereken küzdő kartársaink szociális érdekeiért újból síkra szálljunk. Azoknak a mérnököknek, akik dicsőségesen, királyok és hadvezérek száz elismerésétől övezve fényesen beigazolták, hogy a mérnöki tudománynak a nemzet védelmében döntő szerepe van, meg kell szereznünk azt, ami a szociális igazság nevében megilleti őket: a keserves munkával szerzett tudásnak és képzettségnek, a súlyos felelősséggel járó munkakörnek védelmét és karuk erkölcsi makulátlanságának biztosítékait.

A háború tapasztalatai most már követelik tőlünk, hogy a hazatérő kartársak felé a babérrel együtt nyújtsuk a törvénykönyvet is, amely végre védelmet ad nekik az avatatlanok ellen s jogot arra, hogy amit az eljövendő béke munkái terén a mérnöki tudásnak kell majd megalkotnia, azt diadalmas tudományunk törvényei szerint, csakugyan a mérnök alkossa meg úgy, hogy késő nemzedékek számára emelendő közműveink maradványáért a nemzet előtt a felelősséget el is vállalhassuk.

Ebből a megismerésből fakadt az a megkeresés, melyet a hadügyminiszter úr 1915. év folyamán Ausztria és Magyarország miniszterelnökeihez intézett, hogy e kérdésben végre rendet kell teremteni. Fölvívásának eredménye lett Ausztriában az 1917. év március hó 28-án megjelent törvényerejű császári rendelet, amely a kamarákban már szervezett osztrák mérnöki kar számára a címkérdést is végleg szabályozta.

És míg Ausztria mérnökeinek rendtartása törvényes biztosítékokat nyert, sőt Németország mérnökeinek rendtartására vonatkozó javaslat is már a Reichstag előtt fekszik, mi, magyar mérnökök — sajnos — még célhoz nem értünk. Meg kell tehát most ragadnunk a kínálgató alkalmat arra, hogy újra sorompóba szólítsunk minden magyar mérnököt s feléljük kiáltsuk:

Ébredjétek, mert itt a cselekvés órája!

Tegyétek meg a kar iránt kötelességeketek!

Hazánk minden helyéről juttassátok a kormány elé majdnem félszázados, jogos igényetek elodázhatlan megvalósítására irányuló kérelmeiteket!

Az Országos Mérnökgyűlésen manifesztáljátok minél ünnepélyesebben mérnöki kamarátok szükségességét!

Jöjjetek minél számosabban, hogy méltó legyen ez a gyűlés az ügghöz, amelyért tartjátok, méltó ahhoz a tudományhoz, melynek védelmét követelitek és méltó ahhoz a fogadalomhoz, amelyet egyetemünkről távozva egykor tettetek a mérnöki kar erkölcsi tisztaságának védelmére!

Kartársi és hazafias üdvözlettel

Az Országos Mérnökgyűlés.

Mialatt a szervezés munkája idáig jutott, megalakult a Rendező-Bizottság is, amelynek élén *Kubik Gyula* állott. A bizottság végrehajtó szerve gyanánt a Végrehajtó-Bizottság választotta meg a következőkből: *Delej Lajos, Egan Ede, Fock Ede, Kabdebo Gyula, Kempelen Ágost, Kovách Gábor, Liska Béla, Orth Ambrus, Somló Emil, Székely Ottó, Schröder Gyula, Vermes Jenő, Zsigmondy Dezső.*

Ez a Végrehajtó-Bizottság mindenekelőtt a gyűlés rendezéséhez szükséges anyagi eszközöket teremtette meg a mérnök- és építésztársadalom önkéntes adományaiból, melyeknek szervezett gyűjtése terén kiváló érdemeket szerzett *Egan Ede* magy. kir. államvasuti főfelügyelő és evvel az egész mérnöktársadalom háláját érdemelte ki.

Az Országos Mérnökgyűlés előkészítő szerve, a Szervező-Bizottság még dr. *Tolnay Lajos* v. b. t. tanácsost és dr. *Kürschák Józsefet*, a Műegyetem Rector-Magnificusát nyerte meg díszelnökkül és evvel a gyűlést organizáló szervek kiépítése teljes befejezést nyert. A hivatalos meghívó a következő formában jutott a mérnöktársadalom tagjaihoz:

MEGHIVÓ.

A kir. József-Műegyetem Tanácsa, a Selmechányai m. kir. Bányászati- és Erdészeti Főiskola Tanácsa, a Magyar Mérnök- és Építészegylet vidéki osztályaival együtt, a Magánmérnökök Országos Szövetsége, a Városi Mérnökök Országos Szövetsége, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, az Országos Erdészeti Egyesület, a Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete, a Magyar Építőművészek Szövetsége, a Felsőmagyarországi Mérnök- és Építészegylet, az Aradi Mérnök- és Építészegylet, a Hites Szabadalmi Ügyvivők Testülete folyó évi június hó 29.-én, délelőtt 11 órakor, a kir. József-Műegyetem aulájában a *mérnöki és építészeti kamara* megvalósítása érdekében *Ő Császári és Apostoli Királyi Fel-*

sége legfelsőbb védnöksége alatt *Országos Mérnökgyűlést* tartanak, amelyre t. Kartárs urat meghívják Ó Felségét az Országos Mérnökgyűlésen *Miksa Főherceg Úr* Ő Császári és Királyi Fensége fogja képviselni.

Diszelnökök : dr. *Tolnay Lajos*, v. b. t. t., dr. *Kürschák József*, a kir. József-Műegyetem Rector-Magnificusa.

Elnökök : a Selmecbányai m. kir. Bányászati- és Erdészeti Főiskola részéről : *Kövesi Antal*, a főiskola rektora.

A Magyar Mérnök- és Építészegylet részéről : *Kajlinger Mihály*, elnök.

Hülll Dezső dr., alelnök, *Jász Dezső*, alelnök, *Biró Elek*, alelnök és a győri osztály elnöke, *Róna Sándor*, a brassói osztály elnöke, *Scholz Gyula*, a kaposvári osztály elnöke, *Allender Henrik*, a miskolcz-diósgyőri osztály elnöke, *Fábry Frigyes*, a pozsonyi osztály elnöke, *Rauscher Béla*, a székesfehérvári osztály elnöke, *Aczél Géza*, a debreczeni osztály elnöke, *Cholnoky Jenő* dr., a kolozsvári osztály elnöke, *Korbély József*, a nagyváradai osztály elnöke, *Bermann Géza*, a soproni osztály elnöke, *Egan Alfréd*, a szombathelyi osztály elnöke, *Rubinich János*, a fumei osztály elnöke, *Kenessey Béla*, a komáromi osztály elnöke, *Tarján Ödön*, a nógrád-megyei osztály igazgatója, *Reök Iván*, a szegedi osztály elnöke, domályosi *Hoitsy Gedeon*, a temesvári osztály elnöke ;

A Magánmérnökök Országos Szövetsége részéről : *Glasner Antal*, elnök, *Kubik Gyula*, igazgató, *Schiffer Miksa*, igazgató.

A Városi Mérnökök Országos Szövetsége részéről : *Devecis del'Vecchio Ferenc*, elnök ; Az Országos Erdészeti Egyesület részéről : dr. *Bedő Albert* t. elnök ; A Magyar Építőművészek Szövetsége részéről : *Spiegel Frigyes*, első mester ; A Felsőmagyarországi Mérnök- és Építészegylet részéről : *Rohringer Sándor*, elnök ; a Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület részéről : *Farbaky István*, elnök ; A Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete részéről : dr. *Zielinski Szilárd*, elnök ; Az Aradi Mérnök- és Építészegylet részéről : *Schór Lajos*, elnök ; A Hites Szabadalmi Ügyvivők Egyesülete részéről : *Bernauer Zsigmond*, elnök.

Főtitkárok : dr. *Szabó Gusztáv*, a Magyar Mérnök- és Építészegylet főtitkára, *Goda Géza*, a Magánmérnökök Országos Szövetségének ügyvezető igazgatója.

Rendezőség : *Kubik Gyula*, elnök.

Végrehajtó-bizottsági tagok : *Delej Lajos*, *Egan Ede*, *Fock Ede*, *Kabdebo Gyula*, *Kempelen Ágost*, *Kovách Gábor*, *Liska Béla*, *Orlh Ambrus*, *Somló Emil*, *Székely Ottó*, *Schröder Gyula*, *Vermes Jenő*, *Zsigmondy Dezső*.

Rendező-bizottsági tagok: Arkay Aladár, Bálint Zoltán, Bánhegyi István, Bäck Alajos, Becsey Antal, Biró József, Brunovszky J. Pál, Bund Károly, Bottenstein Gyula, Csengegy Árpád, Csupor István, Czeglédy Endre, Dénes Miklós, Deutsch Salamon, Eranosz Antal János, Fábíán Lajos, Fenyő Henrik, Ferenczy József dr., tóvárosi Fischer Gyula, Fonó Albert dr., Fónagy Béla, Frank Mihály dr., Gergely Jenő, Goll Elemér dr., Györgyi Dénes, Hantos Aladár, Harsányi Jenő, Heinrich Viktor, Jakab Dezső, Jakobovits Dániel, Jámbor József dr., Jendrassik Kornél, Katona Béla, Komor Marcell, Krasánszky Henrik, Lampl Hugó, Lechner Jenő dr., Lehóczky Gyula, Loosy Schmidt Ede, Máthé Ferenc, Martián Livius, Mende Valér, Meller Ernő, Mihályfi József, Morvay Lajos, Nádory Vilmos, Orbán Ferenc, Pilder Alfréd, Preusz Ernő dr., Schön Fülöp, Somlyó József, Spur István, Steiner József, Strasser Miksa, Sváb Gyula, Szentgály Antal, Szilasi Jakab dr., Thoma Frigyes, Thoma Albert, Topser Samu, Urbán Béla, Vajda Béla, Varga József, Verő László, Vidor Emil, Wellisch Hugó, Weltzl Károly, Zhuk József, Zorkóczy Samu.

1851

/1866/

Az Országos Mérnökgyűlés ünnepe.

— 1917. június hó 29-én. —

A műegyetem aulája ünnepi díszbe öltözött arra a nagy napra, amelyen Magyarország mérnökei és építészei, a mérnöki kamara mellett ünnepélyesen föl akarták emelni szavukat. Az aula felső oldalán, ott, ahol szobor hirdeti a műegyetem alapítójának dicsőséges emlékét, magasra épített emelvényen, aranyos trónszék várta a király képviselőjét, körülötte a kormány tagjai számára kijelölt helyek, jobbra a meghívottak, balra pedig a gyűlést rendező mérnöki testületek és egyesületek elnökeinek páholya. A gyűlés védnöki emelvénye alatt hosszú asztal, a gyűlést vezető elnökök és a főtitkárok részére. Alant a gyűlés közönségének fentartott helyeket körül ölelik az aula hatalmas, lombbal övezett oszlopsorai, míg a páholyok piros függönyös nyílásaiból pompázó szőnyegek csüggnék alá. Ünnepelesen színes és mégis nemesen egyszerű ünnepi dísz ez, amelybe üdeséget varázsolnak a babér és pálmafák és az üvegtetőn keresztül beáradó napsugár. *Hüttl* Dezső tanár ízlését dicséri ez a pompás kép.

Az Országos Gyűlés kezdete tizenkét órára van megállapítva. Egy negyed órával elébb megszólal a műegyetem villamos csengője. A zöld szalagos, tárcsás rendezőjelvényvel ellátott rendezők élén, *Kubik* Gyula szálás alakja tűnik ki. Szavára mindenki elfoglalja helyét, hogy ünnepélyes csöndben várják be az érkezőket. Odakünn már hallatszik a kocsik robogása s egymásután érkeznek meg a gyűlés vendégei. Elsőnek érkezik *Hadik* Endre gróf,

a főrendiház elnöke, majd *Pallavicini* György örgróf, miniszterelnöki államtitkár. Utánuk gyors egymásutánban *Szurmay* Sándor honvédelmi, gróf *Serényi* Béla kereskedelemügyi, *Vázsonyi* Vilmos igazságügyi, *Ugron* Gábor belügyi, gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterek. A főváros képviselőjében *Bódy* Tivadar alpolgármester. A meghívottak tribünjén az első sorban a budapesti helyőrség képviselőjében megjelent *Bogáth* tábornok, mellette *Tabajdi*, *Grecksák*, *Palugyay*, *Némethy* államtitkárok, *Tolnay* Kornél Máv. elnök, *Ludwig* Gyula, *Kvassay* Jenő, dr. *Geduly* Gyula, *Hartig* Sándor, *Kelety* Dénes, *Horváth* Károly, *Papp* János, *Pulszky* Garibaldi, *Kussevics* Tivadar, *Ilosvay* Lajos stb. helyezkedtek el. A nagy csarnok térsége amfiteatralisan szegett peremével, magasföldszinti és emeleti karzataival, tömötten benépesítve fekete ünneplőbe öltözött, deresedő vagy éppen őszesen csillogó hajú, komoly tekintetű mérnökarcokkal; a fekete táborban sűrűn elszórt tábori egyenruha — ime a halavány vázlata annak a képnek, amelyből a beszédes szó szárnyán az ünnepségek lelke a napirend során kibontakozott.

Dr. *Tolnay* díszelnöknek a Fenséghez intézett hódolattal teli és férfiasan szép üdvözlése, *Miksa* főherceg Ő Fenségének a mérnöki kar kiváló szolgálatait méltató kegyes válasza, *Serényi* Béla gróf kereskedelemügyi miniszternek reménykeltő nyilatkozata, majd *Glasner* Antalnak, a Magyar Mérnökök Országos Szövetsége elnökének az egybesereglett kartársakhoz intézett, emelkedett szellemű és ékesszavú szózata, a hűséges ragaszkodás, a bizakodás és szeretet mindmegannyi lelkes kitörésétől kísérve, megelőzték a tulajdonképeni tárgyalást, amelyet *Kajlinger* Mihály elnökünk a király és haza védelmében tőlünk távollevő és szent ügyünk szolgálatában immáron megdicsőült kartársaink hősi emlékének szentelt megható szavaival vezetett be, meghozott és meghozni kész további áldozataink méltó jutalmául a Magyarok Istenétől a belső és külső béke mielőbbi eljövételét kérvén.

Klasszikusan szép és férfiasan őszinte volt az elnök megnyilatkozása, amely után a szót *Zielinski* Szilárd dr., a nagygyűlés előadója, a magyar mérnökség érvényesülésének törhetetlen energiájú, lelkes bajnoka vette át, hogy

a mérnökök és építészek rendtartására vonatkozó, napirnden levő határozati javaslatot megindokolja. Az indokolás eszmemenetéből messzire hangzóan csendült ki a szerzett jogokkal s az érdeemes gyakorlattal megszerzett igazi készséggel szemben elfoglalt szabadelvű álláspontja.

A határozati javaslatnak előterjesztése után, az elnök felhívására egymásután nyilatkoznak meg az országos gyűlésen résztvevő testületek képviselői, hogy állásfoglalásukat a mérnöki és építési rendtartás életre hívásának kérdésében kifejezésre juttassák.

A kir. József-műegyetem és a selmecbányai Bányászati és Erdészeti főiskola tanácsának képviselői után a Magyar Mérnök és Építészegylet, majd az összes vidéki osztályok s végül a fővárosi és vidéki testvéregyesületek képviselői, szám szerint 27-en — hazánk technikus-világának mindmégannyi kitünőségei — manifesztálták ünnepélyes rövid megnyilatkozások keretében egyértelmű csatlakozásukat a határozati javaslathoz, amelyet az elnök, lelkesen zúgó éljenzéstől kísérve, emelt határozattá.

S amint az *alma mater* ölen Apostoli Királyunk fennkölt személye képviselőjének s politikai életünk vezető férfiainak jelenlétében ezek az ünnepélyes kijelentések — mindmégannyi viszhangjaként az ország szétszórt gócpontjaiban csendben dolgozó mérnöktársadalom közös óhajlásának — így egymásután elhangzottak, bizalomteljes reménységgel emeltük fel tekintetünket a jövő felé, amelyből egy munkás mérnöktársadalom egyeteme által újra felépített és gazdaggá tett, boldog Magyarország képe intett biztatóan felénk.

Ez az érzésünk kísérte *a rector magnificusnak* legkegyelmesebb Urunk, Királyunk előtti tolmácsolásra búcsúzóul Ő Fenséégéhez intézett hálaadó szavait, amelynek nyomában zúgó lelkesedéssel riadt fel mindannyiunk ajkáról alattvalói hódolatunk kifejezése e két rövidke lelkes szóban: *Éljen a Király!*

*

Pontban tizenkét óraker fogadta *Miksa* főherceget a gyűlés elnöksége, a magyar kormány megjelent tagjaival együtt a műegyetem aulájának bejáratánál. Itt *Kürschák* József, a műegyetem rektora a következő szavakkal üdvözölte a király képviselőjét:

Császári és Királyi Fenség!

Mint Felséges Urunknak és Királyunknak képviselőjét, mély hódolattal fogadjuk a technikai tudományoknak e csarnokában és arra kérjük, hogy tanácskozásunk megnyitásához való legmagasabb hozzájárulásának jeléül, a védnöki emelvényre fáradni kegyeskedjék.

A király képviselőjét a terembe lépve, zúgó éljenzéssel, percekig tartó ünnepléssel fogadta a gyűlés közönsége. Az ünneplés zajának elülte után, a magyar mérnökség nesztora, dr. *Tolnay* Lajos v. b. t. t. emelkedett szólásra s a következő szavakkal üdvözölte Ő Fenségét:

Császári és Királyi Fenség!

Alattvalói hódolattal és szívünk egész melegével üdvözöljük Fenségedet, császári és apostoli Királyunk személyesítőjét a magyar mérnökök e történelmi fontosságú kulturális ünnepén.

Magyarország mérnökeinek és építészeinek Hazánk minden részéből összesereglett küldöttei megbízásából, a magyar mérnökök és építészek összességének nevében helyezem a Trón számolya elé alattvalói hűségtől áthatott hálánkat és köszönetünket azért az atyai közvetlenségért, amellyel Ő Felsége — legmagasabb Urunk, — és dicsőségesen uralkodó Apostoli Királyunk, a magyar technika kulturális fejlődése iránt érdeklődni kegyeskedik.

E legmagasabb érdeklődés közvetlenségének

ereje bátorít fel császári és királyi Fenséged előtt ama kérelmünk tolmácsolására, kegyeskedjék a mai ünnepen óhajtásunk országos manifesztálását meghallgatni, mert Urunk és Királyunk eddigi megnyilatkozásaiból kiérezzük azt, hogy hasonló jogokkal, mint aminőkkel Ausztriában kartársainkat már felruházta, hajlandó a magyar mérnököket és építészeket is kitüntetni.

Lelkesítő örömmel üdvözöljük Fenségedet és rajongó szeretettel éltetjük Királyunkat.

Üdvözöljük egyszersmind a magyar királyi kormány megjelent képviselőit, akik megjelenésükkel a mai ünnep fényét emelni méltóztattak. Kérem őket arra, hogy kívánságainkat megszívlelni és méltányolni kegyeskedjenek azzal, hogy a rendezésre vonatkozó törvényes intézkedést megindítani s azt mielőbb a törvényhozás útján Ő Felségének legmagasabb elhatározása elé terjeszteni kegyeskedjenek.

Éljen a Király! Éljen Miksa főherceg! Éljen a magyar királyi kormány!

A díszelnök üdvözlő beszédére a főherceg a következőkkel felelt:

Örömmel jelentem meg Ő Felsege megbízásából az országos mérnökgyűlés mai ünnepén. Legyenek meggyőződve, hogy Ő Felsege, mint eddig, úgy a jövőben is őszinte érdeklődéssel és jóakarattal viseltetik a magyar mérnökök és építészek jogos kívánságaival szemben, hiszen a jelenleg még mindig dúló világháború igazolja legjobban a technika vívmányainak nagy jelentőségét. Amidőn az elnök úr szíves szavaiért köszönetet mondok, egyúttal kedves kötelességemnek tartom, hogy Magyarország mérnökeinek és építészeinek kiküldötteik megbízásából kifejezett királyhűségéről és ragaszkodásukról Ő Felségének, szeretett királyunknak jelentést tegyek. *(Zúgó éljenzés és lelkes taps.)*

Gróf Serényi Béla kereskedelemügyi miniszter kijelentést tesz a kamara megalakításáról és a mérnöki cinkérdés rendezéséről.

A kormány üdvözlésére gróf *Serényi Béla* kereskedelmi miniszter a következő kijelentést tette:

A magyar kormány nevében és megbízásából köszönjük azokat a szíves szavakat, amelyeket az elnök úr hozzánk intézni szíves volt. A kormány megfontolás tárgyává teszi különösen a tárcám keretében levő memorandumot, amelyet a mérnökegylet már régebben beadott, örömmel és szeretettel fogja kíséрни a mérnökegyleteknek azt a kívánságát, hogy a kamarák megalakíttassanak és a műszaki tudás, amely a háborúban a legfontosabbnak bizonyult, a háború után fokozottabb mértékben emeltessek. (*Élénk éljenzés.*) A műszaki tudás lesz azt hiszem az a tanítás, melynek a háború után a termelés, az országok és az egész világ haladása szempontjából a multakkal ellentétben sokkal nagyobb, sokkal jelentősebb súlyt kell tulajdonítani. (*Helyeslés.*) Méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy ebből a szempontból a kormány mindent meg fog tenni, hogy a haladás e tekintetben az ország érdekében megtörténjék. Csak arra az egyre legyenek figyelemmel, hogy a cím adományozásánál a szelekció mellett a régi szerzett jogok figyelembe vétessenek. (*Helyeslés.*) Azt hiszem, ennek az egynek megjegyzésével kívánságuk teljesedni fog s a jövőben csak azok fogják a mérnöki címet használhatni, akik ezt a felsőbb iskolát elvégzik. (*Élénk éljenzés.*) Figyelemmel kell lenni egyszersmind azokra a kartársakra, akik a multban jogokat szereztek és e jogaik jelentékeny sérelme nélkül kell olyan átmenetet teremteni, amely a jövőt biztosítja, a jelent nem sérti. Ismételten köszönöm szíves üdvözlésüket. (*Élénk éljenzés és taps.*)

Kajlinger Mihály elnök ezután megnyitotta az Országos Gyűlést és *Glasner Antalt* hívta föl szólásra, aki a következő szavakat intézte az egybegyűltekhez:

Császári és Királyi Fenség!

Kedves Kartársaim!

Az elnökség részéről nekem jutott a fölötté megdöbbentő, boldogító feladat, hogy nevében a magyar mérnököknek Magyarország minden részéből itt egybegyűlt egyetemét mai nagy napunk alkalmából üdvözöljem.

Nagy napunknak mondom a mait és hitünk szerint az is fog maradni az utánunk következő mérnökgenerációk emlékezetében is mindenha. Nagy napunk ez, mert bizonyára először történt, hogy a királyi kegy sugarainak melegével egy ország egész mérnöktársadalmát ilyen közvetlenül árasztotta el, amint azt most mi örömtelt büszkeséggel egész valónkban érezzük. (*Éljenzés.*)

De a királyi kegy sugarai nemcsak meleget, hanem fényt is árasztanak és ez a fény máris világgossá teszi előttünk a magyar mérnökök jövő fejlődésének útját.

Kedves Kartársaim! A mérnöki tudás, a mérnök működése a többi tudományok művelőie mellett, amint azt mindnyájan tapasztaltuk, és sokszor fájdalmasan éreztük, megfelelő értékelést, méltánylást a társadalomban mindeddig nem talált. A világháborúnak kellett jönnie, a régi értékbálványokat ledöntő, minden meglévő értéket átértékelő, új értéket teremtő, tektonikus földrengésszerű hatalmával, hogy a mérnöki munkának jelentősége az állami életben felismertessék, hogy felismertessék, miszerint a mérnöki munka termeli azt a csodafémet, melyből békében a kultúra talaját mélyen szántó eke, háborúban a trónt és a hazát védő legerősebb vértet készül.

A háború tanulságainál fogva a mérnöki foglalkozás, mely a gazdasági termelés részére új utakat tör, a távolságokat megszünteti, higienikus berendezések alkotásával a halálozások arányszámát csökkenti, az életviszonyokat általában megjavítja és a nép nagy rétegei számára is az emberhez méltókká

alakítja, a foglalkozások értékskáláján magasra emelkedett. *(Élénk helyeslés.)*

De, kedves Kartársaim, a mérnöki munkának a világháború által kiváltott ez az új értékelése nagy kötelezettségeket is hárít a mérnökkarra. Mindnyájunknak szolidárisan erkölcsi felelősséget kell vállalnunk nemcsak a jelen, de az utókor előtt is a mai mérnök alkotásaiért. Ezt azonban csak úgy vállalhatjuk, ha ismerjük egymást, ha tudjuk ki a mérnök és ha van egy olyan intézményünk, mely, amidőn ezt lehetővé teszi, egyúttal a mérnök kar erkölcsi nivójának megőrzésére és emelésére alkalmas. Ilyen intézményt látunk mi a mérnökkamarában, mely a királyi kegy irántunk való megnyilatkozása után immár kézzelfogható valósággá fog válni.

Hogy a kamara mivé fog fejlődni, az tőlünk fog függni. A mi működésünktől fog függni, hogy szűk sötét szoba lesz-e, avagy világos, tágas terem, melyben a mérnöki munka által a társadalom gazdasági, szociális, tudományos életében keltett áramlatok szabadon közlekedhetnek, sőt tőlünk fog függni, hogy a kamarából templom váljék, egy modern Janus-templom, melyben a műszaki tudomány lesz az a két arccal bíró istenség, mely arcok egyike akkor sugárzik majd felénk, ha a béke munkájának szenteljük életünket, másika pedig akkor, ha minden tudásunkat, minden erőnket a trón és a haza védelmének szolgálatába kell állítanunk. *(Élénk tetszés és taps.)*

Abban a meggyőződésben, hogy a mérnök kar fejlődésének útja ide fog vezetni, abban a reményben, hogy a mi Janus-istenségünk megszámlálhatatlan évek során át az áldásos békemunkára szólító arcát fogja nekünk és utódainknak mutatni és azzal a szent elhatározással, hogy minden igyekezetünkkel azon leszünk, miszerint az irántunk tanúsított királyi kegyhez békében és háborúban egyaránt mindenkor méltók maradjunk, üdvözljük kartársi meleg szeretettel a mai *nagy nap* alkalmából itt a mindnyájunk alma matere ölén egybegyült magyar mérnöktársadalmat. *(Meg-megújuló taps és éljenzés.)*

Meleg rokonszenvvel és látható megihletődéssel hallgatta a gyűlés e szavakat s elismerő tapssal adózott értük.

Kajlinger Mihály elnök:

Tárgyalásaink fölvétele előtt emlékezzünk meg azokról, akik a mai ünnepen nincsenek jelen s akiket a haza és király védelmének szent ügye tőlünk távol tart. Gondoljunk szeretettel a hadsereg kötelékében küzdő kartársainkra, gondoljunk szeretettel hadifogoly kartársainkra is, akik közül sokan már oly régen várják szabadulásukat és forduljunk továbbá kegyelettel azoknak emléke felé, akiknek baráti kézszerítésára többé már nem számíthatunk. (*Mozgás.*) Emeljük föl lelkünket elköltözött kartársaink szelleméhez, akik a legszentebbért, a legnagyobb kincset, az életet áldozván föl, hősi halálban dicsőültek meg.

Magyar mérnökök, magyar építészek vagyunk. Nem kell tehát fogadkoznunk, hogy mindazt, amit nagy megpróbáltatásunkban a szenvedések és áldozatok terén a haza és király tőlünk megkíván, épp úgy meghozzuk, mint ahogy meghozta már ez áldozatot és e szenvedést annyi kartársunk. De e készséges önfelajánlás, buzgóság és hűség nincs ellentétben avval, ha mi a magyarok istenét kérve kérjük, adja meg hazánknak és adja meg ilymódon édes mindnyájunknak az oly epedve várt külső és belső békét. (*Éljenzés.*)

Meghatott örömmel jelentem, hogy számos levél érkezett hozzánk a frontról. Kartársaink e levelekben lelkesen csatlakoznak törekvéseinkhez és üdvözlnek bennünket mai ünnepünk alkalmából.

Tárgyalásainkat megkezdhetvén, fölszólítom *Zielinski* Szilárd kartársunkat, méltóztassék a határozati javaslatot előterjeszteni. (*Hosszantartó lelkes éljenzés.*)

Dr. *Zielinski* Szilárd, műegyetemi tanár, a gyűlés előadója az alábbiakban fejtette ki a mozgalom célját és előterjesztette a határozati javaslatot:

Császári és királyi Fenség!

Legmagasabb Urunk személyesítője!

A magyar királyi magas kormányzat nagyméltóságú képviselői!

Az elfogódottságtól alig tudom igazi szavakkal ecsetelni Magyarország összes mérnökeinek háláját, köszönetét, örömét, a trónról hozzánk jutó, azért a legmagasabb kegyért, mely régi ábrándjainkat megvalósítva lehetővé tette, hogy a magyar mérnökök és a magyar építészek egyszer a közvetlenség melegével tolmácsolhassák régi törekvéseiket a trón és az ország kormánya előtt. Napjaink kultúrtörténetének e nevezetes ünnepére az ország egész területéről összesereglett, e kartársak képviselik annak a mérnöki karnak összességét, amely hazánk kulturális fejlődéséhez szükséges nagy és nehéz munkát némán, csendesesen, szerényen, de lelkiismeretesen végzik. A mérnöki kar levetette ma egy rövid órára a hamupipőke szerény köntösét. Ünneplőruhába öltözött, hogy így bemutatkozva megmondja: mi vagyunk az a kar, amely a társadalom jóléteért, az ország felvirágzásáért, a trón biztosításáért dolgozik és hogy mi vagyunk az a kar, mely mégis évtizedek óta hiába kéri, hogy a társadalomban való elhelyezkedése valamiképpen törvénnyel szabályoztassék.

Hogy munkálkodásunknak csak rövid vázlatát adjam, megemlítem a következőket: A mi karunk gondolja a közlekedést, a közlekedési eszközöket, legyenek akár szárazon, akár vizen. Mi gondoljuk a városokat, a városok építkezését, a városok egészségességét, a városok fejlődését. Mi gondoljuk a gyáriparat, a gyáriparhoz szükséges gépeket. Mi teremtjük elő a föld méhének kincseit. Mindezekkel, csak röviden jelezni akartam azt a nagy területet, amelyen a magyar mérnökség dolgozik. Nemesak az állam évi budgetjének,

hanem az alkotás minden terén forgalomba hozott tőkéknek túlnyomó részét mi gondozzuk és ettől a gondozástól függ a tőkék helyes és produktív elhelyezése. És ha e munkálkodásunknak, melyet kevés elismerésben részesülve mégis a legnagyobb odaadással végeztünk, törvényes szabályozását ma mégis kérjük, tesszük azért, mert azt tapasztaltuk, hogy amikor e kar igazi, képzett tagjainak, valamely nagy, fontos, nevezetes munkája vagy alkotása sikerül, akkor e sikernek fényében sütkéreznek olyanok, akik magukat a karhoz tartozandónak mondják, de nem tartoznak ide; viszont ha ők bármilyen balfogással balsikereket érnek el, akkor annak ódiuma mireánk, erre a karra háramlik és hárítható át, amely pedig tulajdonképpen abban a balsikerben teljesen ártatlan. *(Élénk helyeslés.)*

Ezek azok a gondolatok, melyek már évtizedek óta köreinkben teljesen kiérték és ismételve hangozattá váltak. Mi nem kívánunk egyebet, mint azt, hogy karunk rendezettsége a társadalomban, egymáshoz tartozandóságunk teljes kifejezésre juttatásával történjék, vagyis, más társadalmi karok rendezettségéhez hasonlóan mi is kérjük a mérnökök és építésszek rendtartását *(Éljenzés.)* és kérjük és javasoljuk, hogy ez a kamarai szervezet alakjában törvény útján szabályoztassék. *(Helyeslés.)*

E kamarai szervezet kidolgozásán, a speciális magyar viszonyoknak megfelelő rendezésén közülünk sokan odaadó munkával dolgoztunk már a kilencvenes években, ezernyolcszázkilencvenhatban kongresszuson egyhangúan nyilatkozott meg már a mérnöki és építészeti kar véleménye és kívánsága, amelyet a kormány elé terjesztettünk. *(Ugy van!)* Megnyilatkozott ezerkilencszázban másodszer, amikor már egy teljesen kidolgozott tervet fogadott el a magyar mérnökség összesége és terjesztett a kormányzat elé. A kormányzat azt tovább fejlesztette, kidolgoztatta törvénytervezet alakjában s az összes érdekelt hatóságokhoz és testületekhez ismételtlen megküldötte. Az ez ügyre vonatkozó észrevételek,

bírálatok, az ez ügghöz fűződő összes óhajtások mind írásban az illetékes kormánytényezők előtt feküdtek és fekszenek és ezeknek figyelembe vételével, utasításra dolgozta ki most az Országos Középítési Tanács, a kereskedelmi miniszternek hivatalból tanácsadó főruma, az összes érdekelt minisztériumok képviselőivel együtt azt a javaslatot, mely ma a kormányzat előtt fekszik és amelynek méltatását és törvényerőre való emelését mi tulajdonképen ma kérjük.

A magyar mérnökök és építészek összesége ezzel a parciálisnak látszó kérdéssel nem fordult volna most, a dúló világháború közepén a kormányzat, illetve a törvényhozás elé. Jól tudjuk: sokkal fontosabb ügyek és érdekek várnak ma elintézésre, azonban éppen a ma dúló nagy viharnek tisztító hatása indította meg a felfogásnak tisztulását is 1915-ben és pedig megindította azzal, hogy a háborúban szerzett tapasztalatok a hadügyminisztert úgy látszik parancsolóan arra készítették, — hogy a következő felszólítással forduljon az osztrák és a magyar kormányzat elnökeihez: (*Halljuk! Halljuk! — Olvassa:*)

„Nachdem konkreten Falles die Einberufung zur militärtechnischen Dienstleistung aber nur auf Grund der im Frieden vorbereiteten *Verzeichnungen* der technischen Hilfskräfte erfolgen kann, ist es eine *unerlässliche Vorbedingung*, dass sich *nur* diejenigen Personen Ingenieure, Architekten oder Baumeister nennen dürfen, welchen dieses Recht zusteht.

Mit anderen Worten, es *muss* die Berechtigung zur Führung des Titels gesetzlich festgelegt und die wiederrechtliche Beilegung derselben *geahndet* werden. Ich ersuche daher höflichst die competente Stelle zur Erwägung *anzuweisen*, wie diesem auch in den Technikerkreisen empfindenden Bedürfniss in *einwandfreier* weise Rechnung getragen werden kann.“*)

*) „Miután előforduló esetben a katonai műszaki szolgálatra való behívás csak a műszaki segéderőknek már a békében előkészített jegyzéke alapján történhet, ehhez elengedhetlen elő-

Ez volt az az első momentum, melyből a mai fényes napban kicsúcsosodó mozgalom kiindult. Mert e fölszólítás alapján a miniszterelnök úr a kereskedelmi minisztert fölkérte arra, hogy a törvénytervezetet, illetve rendtartást dolgoztassa ki. Ez a tervezet fekszik már most 1917 januárja óta, további sorát várva, a kormányzat előtt. E rendtartás egyik vezető gondolata, csakugyan az, amit gróf *Serényi Béla* kereskedelemügyi miniszter úr itt megjelölt, tudniillik a cím kérdése. A címviselés jogosultsága azonban egymagában a magyar viszonyokat még ki nem elégítheti. Mert addig, amíg Ausztriában a gyakorlati szabályozás más törvénnyel 1912-ben rendezte, mi a gyakorlatunk szabályozását szintén ezzel a törvénnyel, a rendtartással kérjük és kívánjuk szabályozni. A mi rendtartásunkban tehát két fődolog van: a cím rendezése és a gyakorlatunk szabályozása. Mindkettő számol hazai speciális viszonyainkkal s azokkal a törvényekkel, vagy törvényerejű intézkedésekkel, amelyek már most is e téren megvannak. E tekintetben elsősorban említem meg az 1882. évi legmagasabb rendelkezést, amely a mérnöki és építési cím adományozását *expressis verbis* a műegyetem vezetőségére ruházza át. Ennél fogva ez a cím 1882 óta a mi törvényes rendelkezéseink szerint Magyarországon rendezve van. (*Ugy van!*) Mi tehát az új törvénnyel nem ennek a törvényes intézkedésnek szigorú, konzekvens végrehajtását, hanem a legliberálisabb kiterjesztését kérjük, oly értelemben, amint azt igazságosan a Magyarországon kifejlődött mérnök és építési karok mai igényei megkívánják. (*Ugy van!*) Emellett azonban tekintettel arra, hogy a fődolog nálunk, technikusoknál, akik mindig positive

feltétel, hogy mérnöknek, építésznek vagy építőmesternek csupán azok a személyek nevezhessék magukat, kik erre jogosítva vannak.

Más szavakkal a címviselés jogosultsága törvényes úton megállapítandó és annak jogtalan használata megtorlandó. Már most tisztelettel megkeresem tehát az illetékes hatóságot, hogy ezt fontolóra véve útat mutasson arra, hogy a műszaki körökben is érezhető eme szükséggel miként lehet számot vetni.“

haladunk ama cél felé, melyre törekszünk, az, hogy valaki a mérnöki képzettségét működésével be tudja igazolni. (*Helyeslés és taps.*) Törvénytervezetünkben le van fektetve az az elv is, hogy a mértéke annak, hogy valaki mérnök vagy építész legyen, az egyetemi képzés ama foka, amelyet ez, vagy az ehhez hasonló intézmény, mint amelynek ma vendégei vagyunk, ad és nyújt. Ezt nevezem iskolázott képzésnek, amit minden állam a legféltekenyebben őriz és a legbensőbbben ápol, mert igazi alapja a haladásnak mégis csak az iskolázott, a megbízható képzettség. (*Ugy van!*) De ez nem zárja ki azt, hogy valaki ugyanezt a tudást, ugyanezt a képzettséget más úton is elsajátítsa. Ezt azonban neki valamivel igazolnia kell. Másképpen pedig nem igazolhatja, mint azzal az eredményes működésével, amit ezen a téren felmutatni képes. (*Ugy van!*) Hogy ha ezek az ő alkotásai vagy ténykedései olyanok, hogy képzettségét azok alapján az egyetemi képzettséggel egy nivón állónak ismerjük el, a kar ezt el fogja ismerni, tehát kiterjeszti azt a törvényt, amelynek szigora ma Magyarországon ennek lehetőségét tulajdonképpen kizárná. Ezzel jelezni kívántam a magyar mérnöki és építész karnak azt a liberális felfogását, amelyet a kar minden tagja a szó legtágabb értelmében vall akkor, amikor a címviselés jogosultságának rendezését kéri.

Ugyanígy tiszteletben tartja tervezetünk mindazokat a jogokat, amelyekkel magánygyakorlatunk akár a köztisztviselővel, akár pedig más alkalmazottakkal szemben már rendelkezik. Ezeket mind érintetlenül hagyja és úgy rendelkezik, hogy csupán azokat a munkálkodásokat, amelyeket mi akár közhatalóságok megbízásából, akár pedig magánérdekek vagy magánérdekeltségtől jövő megbízások megoldásában, vagy a hatóságok vagy az egyesek bizalmából végzünk, ezentúl ne végezhesse senki, a kar erkölcsi ellenőrzése nélkül. (*Élénk helyeslés.*) Mert hiszen kétségtelen, hogy ha végig tekintünk a mérnöki és építész kar tevékenységén, láthatjuk nem egyszer azt, hogy a nem kellő képzettség, vagy a nem kellő

lelkiismeretesség valósággal egy nemzeti vagyonnak felérő károkat okozott már itt nálunk Magyarországon is.

Ezzel a rövid néhány szóval kivántam csak jellemezni azt a törvénytervezetet, amelyre vonatkozólag ma az országos mérnökgyűléstől kérem, hogy egy elvi határozat elfogadásával, illetve a javaslatához való hozzájárulásával az ország összes mérnökeinek egyhangú kívánságát manifesztálni kegyeskedjenek.

Ezután az előadó a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Magyarország mérnökeinek és építészeinek az országos mérnökülélen egybesereglett képviselőit arra kérem, hogy kultúrhistóriáink e történelmi nevezetességű napján, hazánk dicsőségesen uralkodó legmagasabb Urunk, apostoli Királyunk fenséges képviselőjének színe előtt és Országunk javát gondozó magas Kormányunk megtisztelő jelenlétében egyhangú lelkesedéssel manifesztálják azt, hogy

a mérnökök és építészek rendtartásának életbe hívását óhajtják, elodázhatlan sürgősségűnek jelzik, országos fontosságúnak tartják, benne közgazdaságunk életerős haladásának és honvédelmünk biztonságának is hatalmas alapját látják.“ (Éljenezés.)

Kajlinger Mihály elnök: Következnek az előterjesztett határozati javaslat irányában való megnyilatkozások. Tárgyalási rendünk értelmében *Szabó* Gusztáv dr. főtitkár úr fogja a felszólalni kívánó kiküldötteket névszerint fölhívni. A kiküldöttek a megbízó testületük határozatát közlik az Országos Mérnökgyűléssel. Kérem a főtitkár urat, sziveskedjék a fölszólalásra jelentkezőket sorrendben fölhívni.

Dr. *Szabó* Gusztáv főtitkár egymásután hívja föl a résztvevő egyesületek és testületek bejelentett szónokait nyilatkozataik megtételére.

Kovách *Sebestény* Aladár prorektor, a kir. József műegyetem nevében nyilatkozott. A királyi József mű-

egyetem tanácsa — így szólt a prorektor nyilatkozata — a mérnöki gyakorlatot szabályozó rendelet közigazgatási és bírósági végrehajtása körül, három évtizeden át hivatalból teljesített eljárása során, a konkrét esetek egész láncolatán keresztül tapasztalta a hiányos rendezésből közgazdaságunkra kiható, mind anyagi, mind erkölcsi károsítást. A királyi József-műegyetem Tanácsa nevében és nyilatkozatának teljes erkölcsi súlyával kijelenthetem, hogy az Országos Mérnökgyűlés elé terjesztett határozati javaslatához készséggel hozzájárul, életre hívását mielőbbre óhajtja. *(Éljenzés.)*

Kövesi Antal, a selmecbányai főiskola rektora kifejezést adva annak a meggyőződésnek, hogy a rendtartás életbeléptetése mielőbb meghozza üdvös hatását, megerősíti a kar egységét, öregbíti tekintélyét és dicsőséget szerez a magyar mérnöki névnek, a határozati javaslatot megbízói nevében elfogadja. *(Élénk helyeslés.)*

Dr. Hüttl Dezső, a Magyar Mérnök- és Építészegylet budapesti székhelyének nevében, amely mindenkor zászlóvivője volt a mérnökök és építészek érdekeinek, büszke örömmel látja törekvéseinek előrejutását és e fényes gyülekezetben akciója eredményét. A legnagyobb lelkesedéssel teszi magáévá a határozati javaslatot. *(Éljenzés és taps.)*

Biró Elek, a Magyar Mérnök- és Építészegylet győri, *Karácsony Endre* a brassói, *Scholtz Gyula* a kaposvári, *Allender Henrik* a miskolc-diósgyőri, *Fábry Frigyes* a pozsonyi, *Rauscher Béla* a székesfehérvári, *Atzél Géza* a debreceni, *dr. Cholnoky Jenő* a kolozsvári, *Korbély József* a nagyvárad, *Stein Mór* a szombathelyi, *Ferdinánd Lajos* a fiumei, *Hoitsy Gedeon* a temesvári, *Tarján Ödön* a nógrádmegyei, *Forgó Ignác* a komáromi osztály nevében jelentik be lelkes csatlakozásukat a határozati javaslatához.

Bottenstein Gyula a Magánmérnökök Orsz. Szövetségének megbízásából jelenti ki a magánmérnökségre nézve történelmi jelentőségű gyűlésen, hogy az előadó határozati javaslata teljesen fedi a Szövetségnek e kérdésben elfoglalt álláspontját és miután a mérnöki és építészeti rendtartás célbavett életbeléptetésétől joggal várják régi óhajaik teljesülését; a magánmérnöki tevékenység és érvényesülés számára egy szebb jövőnek és boldogabb, virágzóbb kor-

szaknak bekövetkezését, örömmel tesz szülő eleget megbízói ama utasításának, hogy a határozati javaslatot a legnagyobb készséggel és lelkesedéssel fogadja el. (*Éljenzés és taps.*)

Devecis Del' Vecchio Ferenc a Városi Mérnökök Országos Szövetsége, *Farbaký* István az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület, *Kovách* Gábor az Országos Erdészeti Egyesület, *Rejtő* Sándor az Anyagvizsgálók Egyesülete, *Rainer* Károly a Magyar Építőművészek Szövetsége nevében, *Schór* Lajos az aradi Mérnök- és Építészegylet, *Rohringer* Sándor a felsőmagyarországi Mérnökegylet, *Bernauer* Zsigmond a Magyar Hites Szabadalmi Ügyvivők Testülete nevében jelentették ki, hogy a határozati javaslatot elfogadják.

Kajlinger Mihály elnök: A nyilatkozatok megtörténvén, ezek alapján kimondom, hogy az Országos Mérnökgyűlés az előterjesztett határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel magáévá tette és határozattá emelte. (*Hosszas és lelkes taps.*)

Elnök ezután *Kürschák* József rektornak adta át a szót, aki a főherceghez a következő hódoló búcsúszót intézte:

Császári és Királyi Fenség!

Az Országos Mérnökgyűlés mély hódolattal mond köszönetet Felsőleges Urunknak és Királyunknak, azért a fényért és súlyért, melyet védnökségével a gyűlésnek adott. Legkegyelmesebb tényével újabb jelét adta annak, hogy mennyire lelken viseli a technikusoknak, mint a gazdaság és honvédelem egyik fontos tényezőjének, minden ügyét. Meg vagyunk róla győződve, hogy az a régi kívánságunk, mely ebben az aulában most elemi erővel megnyilatkozott, a legmagasabb helyről támogatva mihamarabb teljesül.

Fenséged is fogadja hálás köszönetünket azért, hogy felsőleges Urunknak és Királyunknak képviselőiben köztünk megjelenni kegyeskedett és tárgyalásunkat meleg érdeklődésével kísérte.

Egyszersmind avval a kérelemmel fordulunk Fenségedhez, kegyeskedjék alattvalói hódolatunkat és hálás köszönetünket legfelsőbb helyen is kifejezni és azt a reményünket tolmácsolni, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsége továbbra is a technikus tudásnak és alkotásnak szerető és gondos pártfogója marad.

Éljen a Király!

Az alma mater csarnoka harsogva visszhangozta a lelkes kiáltást: Éljen a király!

Kajlinger elnök bezárta az ülést s evvel befejeződött az Országos Gyűlés, amelyhez hasonló szép ünnepe nem volt még a magyar mérnökségnek.

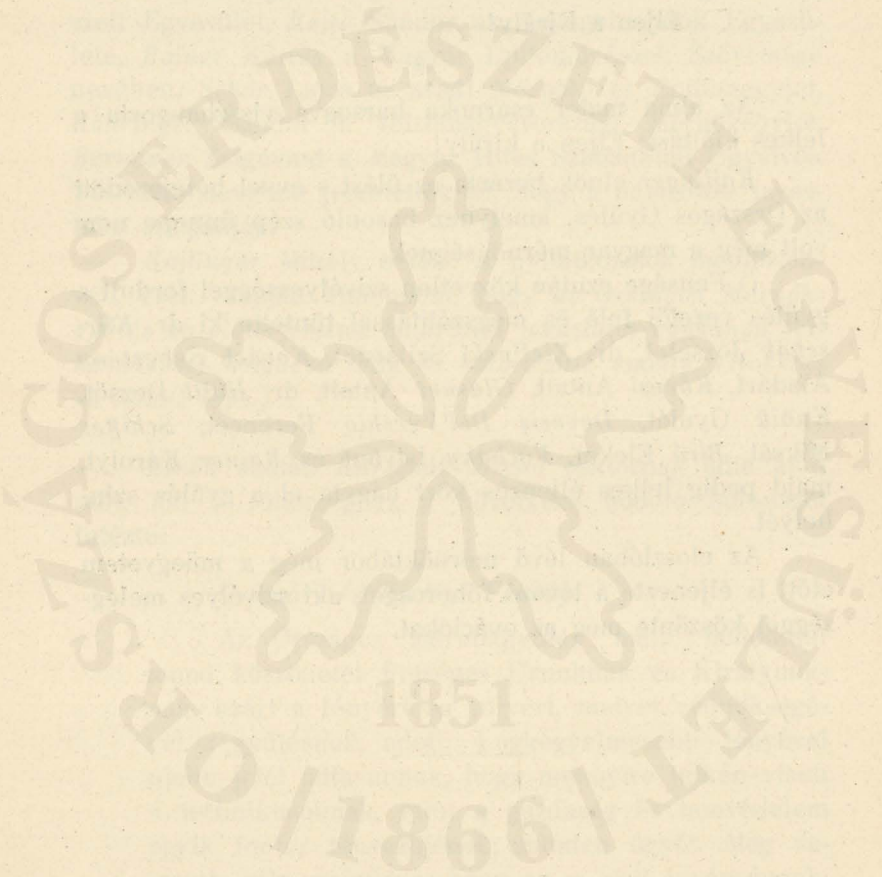
Ő Fensége ezután közvetlen szívéllyességgel fordult a gyűlés vezetői felé és megszólítással tüntette ki dr. *Kürschák* Józsefet, dr. *Zielinski* Szilárdot, *Kovách* Sebestény Aladárt, *Kövesi* Antalt, *Glasner* Antalt, dr. *Hülll* Dezsőt, *Kubik* Gyulát, *Devecis Del'Veccchio* Ferencet, *Schiffer* Miksát, *Biró* Eleket, *Farbaký* Istvánt és *Rainer* Károlyt, majd pedig lelkes éljenzés közt hagyta el a gyűlés színhelyét.

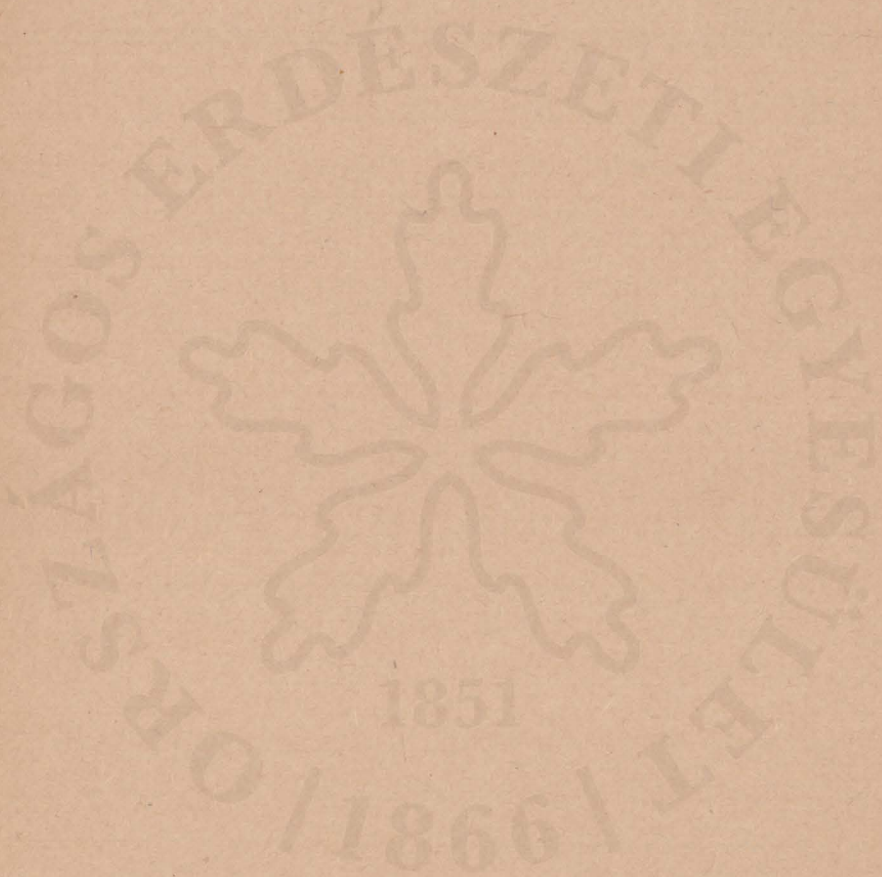
Az eloszlóban lévő mérnöktábor még a műegyetem előtt is éljenezte a távozó főherceget, aki szívélyes melegséggel köszönte meg az ovációkat.

1851

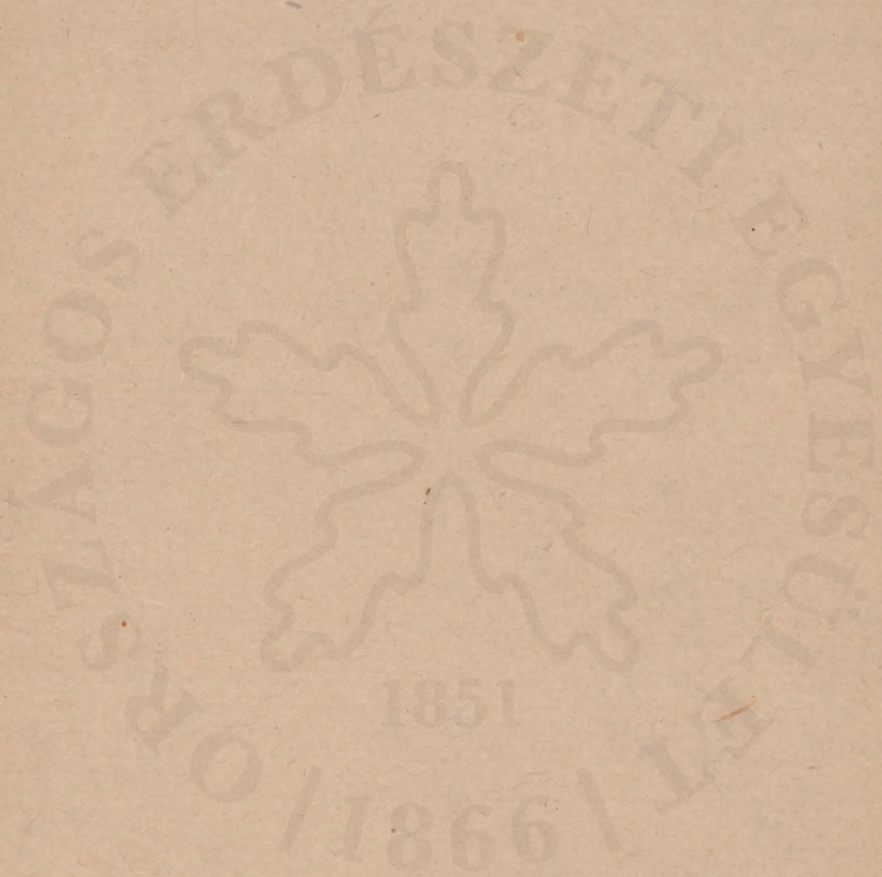
1866

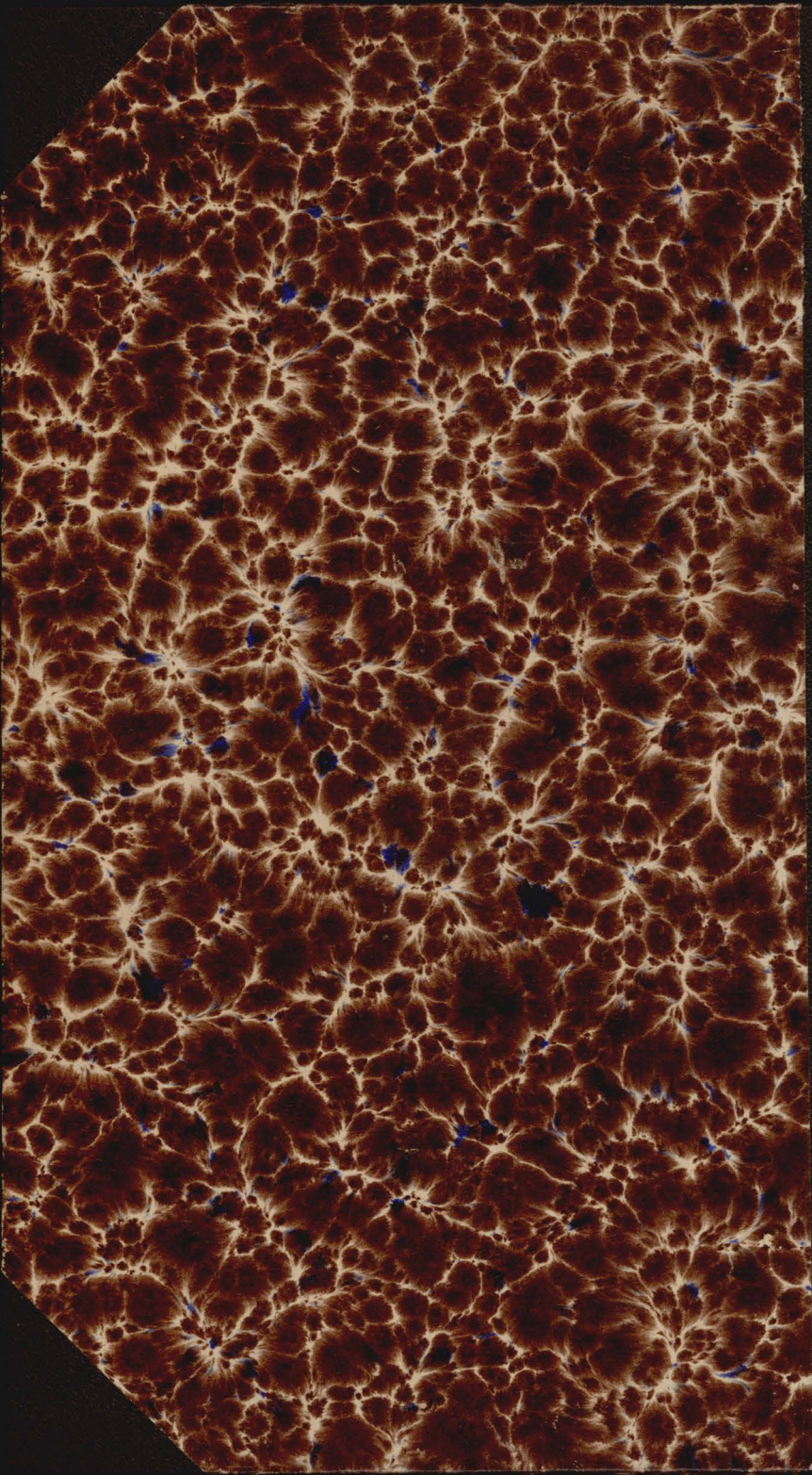
Faint, illegible text at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side.

19

